SHAKSPERE

MACBETH

TRAGEDIA EN CINC ACTES

TRADUCCIÓ DE CEBRIÀ MONTOLIU

BARCELONA

BIBLIOTECA POPULAR DE «L'AVENÇ»

1907

ADVERTIMENT

Les reduides dimensions d'aquests volums no han permès als editors de transcriure integrament el treball del traductor, que, com escau a l'importancia de l'assumpte, no s limita a la simple traducció del text, sinó que es completat amb una introducció i gran abundancia de notes explicatives i crítiques.

Aquí trobarà l lector la traducció integral del text autentic, sense acompanyament ni assaonament de cap mena. Pera detalls i explicacions de més d'un punt obscur, aixi com pera illustració general de l'obra i del treball del traductor, endrecem al llegidor a l'edició completa del mateix que estampa simultaniament la casa.

PERSONES

DUNCÁ, rei d'Escocia.

MALCOLM, DONALBAIN, } fills seus.

MACBETH, BANQUO, } generals de les armes reials.

MACDUFF, LENNOX, ROSS, MENTEITH, ANGUS, CAITHNESS, } nobles d'Escocia.

FLEANCI, fill de Banquo.

SIWARD, comte de Northumberland, general de les armes ingleses.

El jove SIWARD, fill seu.

SEYTON, oficial al servei de Macbeth.

Un Noi, fill de Macduff.

Un Metge inglès.

Un Metge escocès.

Un Soldat.

Un Porter.

Un Jai.
LADY MACBETH.
LADY MACDUFF.
Una Dama Cambrera al servei de Lady Macbeth.
HECATE.
Tres Bruixes.
Aparicions.
Senyors, Cavallers, Oficials, Soldats, Assassins, Criats i Missatgers.

L'escena: Escocia i Inglaterra.

ACTE PRIMER

ESCENA I

[*Un lloc desert.*]

Trons i llamps. Entren TRES BRUIXES.

PRIMERA BRUIXA. — Quan ens reveurem entre llamps i trons?

SEGONA BRUIXA. — Quan el garbuix sigui acabat i la batalla perduda i guanyada.

TERCERA BRUIXA. — Això serà ans el sol no s pongui.

PRIMERA BRUIXA. — Aon?

SEGONA BRUIXA. — A l'erm.

TERCERA BRUIXA. — Per trobar-nos am Macbeth.

PRIMERA BRUIXA. — Ja vinc, marruixa!

SEGONA BRUIXA. — Galàpat crida.

TERCERA BRUIXA. — Ja va!

TOTES. — Lo brut es nèt, lo nèt es brut.
Amunt per la boira i aire corromput!
Surten.

ESCENA II

[*Un camp prop de Forres.*]

Alarma a dins. Entren DUNCÁ, MALCOLM, DONALBAIN, LENNOX *i seguici, trobant un soldat sagnant.*

DUNCÁ. — Qui es aquest home sanguinós? Judicant pel seu estat, ell podrà dir-nos les darreres noves de la brega.

MALCOLM. — Es el vassall que, com un bon i hardit soldat, ha lluitat pera deslliurar-me. Salut, brau amic! Digues al rei lo que sabs del combat com tu el deixaves.

EL SOLDAT. — Dubtós estava, com dos rendits nadaires quan l'un a l'altre s'aferren bregant per ofegar-se. El crudel Macdonnald (digne d'esser un rebel, car per això totes les vileses de natura en ell s'eixamen) reb noves tropes de les illes de ponent; i la fortuna, somrient al seu maleït afany, semblava la bagassa d'un rebel. Més res hi val, car el brau Macbeth (bé n mereix el nom), desdenyant la fortuna, brandant sa espasa fumant de sang, com ver minyó del

valor, se tallà pas fins afrontar l'esclau, i no li donà la mà ni li digué adéu fins haver-lo estripat de socarrel, clavant el seu cap en els nostres marlets.

DUNCÁ. — Oh valent cosí, digne cavaller!

EL SOLDAT. — Així com d'on surt el sol sovint rompen grans tempestes i paoroses tronades, així també aquella dèu d'on semblava venir l'aconhort ens vessà l desconhort. Escolta, rei d'Escocia, escolta! Apenes la justicia, armada de valor, havia forçat aquestes agils tropes a fiar-se de les cames, quan el senyor noruec, percibint l'aventatge, am fresques armes i nètes reserves començà un nou atac.

DUNCÁ.— No espantà això als nostres capitans Macbeth i Banquo?

EL SOLDAT. — Sí, com pardals a l'aguila o la llebre al lleó. En bona fe haig de dir que eren com canons farcits de dobles trons: talment redoblaven llurs cops a l'enemic. Sinó que volguessin banyar-se en fumejants ferides, o aixecar un altre Golgota, jo no puc dir... Més, defalleixo, les meves nafres criden socors.

DUNCÁ. — Tant bé com les ferides t'escauen les paraules. Amdues fan flaire d'honor. Aneu, cerqueu-li cirurgians.

[*Surt el Soldat acompanyat.*]

Qui ve aquí?

Entra Ross.

MALCOLM. — El digne thani de Ross.

LENNOX. — Quina ansia brilla en els seus ulls! Així apar qui va a dir coses extranyes.

ROSS. — Déu salvi l rei!

DUNCÁ. — D'on véns, digne thani?

ROSS. — De Fife, gran rei, on les banderes noruegues repten el cel i glacen amb llurs ventalls el cor del poble. El mateix rei noruec, menant nombres terribles, aidat del més deslleal traidor, el thani de Cawdor, començà espantable atac; fins que l'espòs de Bellona, armat a la prova, l'afrontà i reptà a mesurar-se amb ell, arma contra arma, braç contra braç, doblegant el seu pit insolent; i, pera acabar, la victoria fou nostra.

DUNCÁ. — Gran benhaurança!

ROSS. — Talment ara Suenó, el rei noruec, demana tractes. Més no li permetrem ni enterrar els seus morts fins que ns hagi pagat en l'illa de Santa Coloma dèu mil lliures pera tots nosaltres.

DUNCÁ. — Ja mai més el thani de Cawdor trairà la nostra fe. Vés, pronuncia sa mort immediata, i amb son mateix titol saluda a Macbeth.

ROSS. — Sereu servit.

DUNCÁ. — Ço que ell ha perdut, Macbeth ho ha guanyat.

Surten.

ESCENA III

[*Un erm prop de Forres.*]

Trons. Entren les TRES BRUIXES.

PRIMERA BRUIXA. — D'on véns, germana?
SEGONA BRUIXA. — De matar porc.
TERCERA BRUIXA. — I tu, germana?
PRIMERA BRUIXA. — La dòna d'un mariner duia castanyes a la falda i mastegava, mastegava, mastegava. «Dóna-men», li dic. «Fes-te enllà!», crida la farta ronyosa. El seu marit se n'es anat a Alep de patró en *El Tigre*. Més jo hi faré vela en un cedaç, i, com una rata sense cua, jo faré, faré, faré...
SEGONA BRUIXA. — Jo t dono un vent.
PRIMERA BRUIXA. — Que ets bona!
TERCERA BRUIXA. — I jo un altre.
PRIMERA BRUIXA. — I jo tinc tots els demés, i els ports d'on bufen i tots els punts que segueixen a la carta marina. Jo l tornaré sec com una palla. Ni de nit ni de dia baixarà la sòn a la teulada dels seus parpres. Viurà com un bandejat. Llargament, durant nou vegades nou setmanes, s'aflaquirà, se migrarà i se consumirà; i, mal que sa barca no s pugui perdre, serà ben batuda per la tempesta. Mireu què tinc!
SEGONA BRUIXA. — Veiam, veiam!

PRIMERA BRUIXA.—Tinc el pólzer d'un pilot — que naufragà tocant a port.

Soroll de tabal a dins.

TERCERA BRUIXA. — Un tabal, un tabal! Macbeth arriba.

TOTES.—Les bruixes que ronden donant-se les mans
són els correus de la terra:
així van d'ací d'allà.
Tres per tu, tres per mi, tres per ella.
Silenci! L'encís es clos.

Entren Macbeth i Banquo.

MACBETH. — Mai he vist un jorn tant lleig i tant hermós.

BANQUO. — Quant hi posen d'aquí a Forres? Què són aquestes coses tant marcides i am posat tant ferestec, que no semblen habitants de la terra? I tant mateix hi són? *(A les Bruixes.)* Que viviu o sou quelcom que l'home pugui interrogar? Sembleu entendre-m, puix totes alhora poseu el dit pansit sobre ! llavi escatós. Tal volta sereu dònes, i, am tot, les vostres barbes no m permeten creure-us tals.

MACBETH. — Parleu, si podeu. Qui sou?

PRIMERA BRUIXA. — Salut, Macbeth! Salut a tu, thani de Glamis!

SEGONA BRUIXA. — Salut, Macbeth! Salut a tu, thani de Cawdor!

TERCERA BRUIXA. — Salut, Macbeth, que seras rei més tard!

BANQUO. — Bon senyor, per què us esfereiu i sembleu témer coses que fan de tant bon

sentir? *(A les Bruixes.)* En nom de Déu, sou fantasmes o sou realment lo que per fòra sembleu? Saludeu a mon noble company amb gracia present i gran predicció de noble fortuna i reial esperança, tant que ell ne sembla extasiat; però a mi no m parleu. Si sabeu escorcollar les llevors del temps i dir quina ha de créixer i quina no, parleu-me aleshores, que ni l favor vostre imploro ni l vostre odi m fa por.

PRIMERA BRUIXA. — Salut!

SEGONA BRUIXA. — Salut!

TERCERA BRUIXA. — Salut!

PRIMERA BRUIXA. — Més petit que Macbeth, i més gran.

SEGONA BRUIXA. — No tant feliç, però més feliç.

TERCERA BRUIXA. — Tu engenraras reis, anc que no n siguis. Així, salut a tots, Macbeth i Banquo!

PRIMERA BRUIXA.—Banquo i Macbeth, salut!

MACBETH. — Detureu-vos, parladores incompletes, digueu-me més! Per la mort de Sinel, ja ho sé, soc thani de Glamis; més com de Cawdor? El thani de Cawdor viu, i en gran fortuna, i quant a esser rei no es pas gens més credible que esser Cawdor. Digueu: d'ont heu tret aquest extrany coneixement? O per què en aquest erm desolat ens detureu amb tal profetica salutació? Parleu: jo us ho mano.

Les Bruixes desapareixen.

BANQUO. — La terra té bambolles com té l'aigua, i aquestes ho són. Aon s'han esvaït?

MACBETH. — En l'aire, i lo que semblava corporal s'es fos com l'halè en el vent. Tant-de-bo fossin restades!

BANQUO. — Eren realment aquí sers com els de qui parlem, o es que hem menjat de l'herba folla que la raó empresona?

MACBETH. — Els vostres fills seran reis.

BANQUO. — Vós sereu rei.

MACBETH. — I thani de Cawdor també: no era així com anava?

BANQUO. — El mateix to i paraules. Qui hi ha aquí?

Entren Ross i Angus.

ROSS. — Macbeth, el rei ha rebut feliçment les noves del teu triomf; i, en llegint tes personals aventures en el combat amb els rebels, l'admiració i la lloança s disputaven el seu cor; talment restà amb això silenciós, sobre tot considerant lo demés del mateix dia, veient-te a tu entre ls valents rengles norüecs, gens espantat de les estupendes imatges de mort que tu mateix produíes. Seguits com una pedregada, venien correu aprés correu; i cascú duia tes lloances en la gran defensa del regne, i les vessava davant d'ell.

ANGUS. — Som enviats per remerciar-te en nom del nostre reial senyor; sols per fer-te d'heralts vers sa presencia, no pera pagar-te.

ROSS. — I, com a gatge d'un més gran honor, m'ha ordenat de part seva nomenar-te thani de Cawdor. Amb qual titol jo t saludo, digne thani, car es teu!

BANQUO. — Com! Pot dir el diable veritat?

MACBETH. — El thani de Cawdor viu. Per què m vestiu amb robes manllevades?

ANGUS. — Qui fou el thani viu encara, més greu judici pesa sobre sa vida, que mereix perdre. Si ell s'era entès amb els noruecs o va apoiar el rebel amb oculta ajuda i aventatge, o si en una i altra forma ha treballat la ruína del seu país, jo no ho sé pas. Però traicions capdals, confessades i provades, l'han tombat.

MACBETH. — *(Apart.)* Glamis i thani de Cawdor! Lo més gran ve darrera. *(A Ross i a Angus.)* Mercès per vostres penes. *(A Banquo.)* ¿No espereu que ls vostres fills seran reis, quan els qui m'han fet thani de Cawdor no ls han promès pas menys?

BANQUO. — Aquesta cega confiança us podria enardir vers la corona, per sobre l titol de Cawdor. Però es extrany; i sovint, pera guanyar-nos a la nostra perdua, els instruments de les tenebres ens diuen veritats, ens sedueixen am futeses veres, pera trairnos en lo que més importa. *(A Ross i a Angus.)* Cosins, una paraula, us prego.

MACBETH. — *(Apart.)* Dues veritats són dites, com feliç proleg a l'acte culminant del drama imperial. *(A Ross i a Angus.)* Mil

mercès, senyors. *(Apart.)* Aquesta incitació sobrenatural no pot ser dolenta, no pot ser bona. Si dolenta, per què m'ha donat penyora de succés, començant per una veritat? Jo soc thani de Cawdor. Si bona, com es que cedeixo an aquesta suggestió, la qual hòrrida imatge m'aixeca ls cabells i fa trucar el meu ferm cor a ses parets contra ús de natura? Les temors actuals són menys horribles que les imaginaries. L'idea d'un crim purament fantastic sacceja *talment ma simple humanitat que* l pressentiment ofega ses funcions i res es sinó l que no es.

BANQUO. — Mireu que extasiat està l nostre company!

MACBETH *(apart).* — Si la sort me vol fer rei, doncs bé: la sort pot coronar-me sense que jo m bellugui.

BANQUO. — Els nous honors li vénen com vestits nous, que no s'ajusten sinó a força d'ús.

MACBETH *(apart).* — Vingui lo que pugui, el temps i l'hora corren a travers del jorn més rufol.

BANQUO. — Digne Macbeth, esperem vostre bon grat.

MACBETH. — Perdoneu-me. Mon totx cervell era torbat per coses oblidades. Amables senyors, les vostres penes són inscrites allí aon cada dia giro full pera llegir-les. Anem cap al rei. *(A Banquo.)* Penseu en lo esde-

vingut, i a més bon lleure, havent-ho entretant sospesat, parlem-ne a cor obert.

BANQUO. — De molt bon grat.

MACBETH. — Fins aleshores, prou. *(A tots.)* Veniu, amics.

Surten.

ESCENA IV

[*Forres. El Palau.*]

Sonada. Entren DUNCÁ, MALCOLM, DONALBAIN, LENNOX *i seguici.*

DUNCÁ. — L'execució de Cawdor està feta? Encara no han tornat els enviats?

MALCOLM. — Missenyor, encara no han vingut. Però jo he parlat amb un que l'ha vist morir: diu que ha confessat molt francament sa traició, ha implorat el vostre perdó i mostrat un profon penediment. Res de sa vida li escaigué com el deixar-la. Morí com un que en la seva mort hagués estudiat de llençar lo més car que posseía com una indiferent futesa.

DUNCÁ. — No hi ha cap art per esbrinar en el rostre la faisó de l'ànima. Era un cavaller en qui jo havia fundat una absoluta confiança.

Entren Macbeth, Banquo, Ross i Angus.

O dignissim cosí! El pecat de ma ingra-

titut just ara m pesava. Tu tant t'ets avençat que l'ala més llesta de la recompensa es lenta per encalçar-te. Tant-de-bo haguessis merescut menys, per poder rebre en justa mesura mercès i pagament! Sols me resta dir-te que es més gran el teu deute que tot lo que puc pagar.

MACBETH. — El servei i la llealtat que us dec són pagats en prestant-los. Es part de vostra altesa rebre ls nostres deures; i aquests són al vostre Estat i trono com fills i servidors, que no fan sinó l que deuen en fent-ho tot per vostre amor i honra.

DUNCÁ. — Benvingut sies. Jo he començat a plantar-te, i et faré arribar a plena creixença. Noble Banquo, tu no has merescut pas menys, ni t serà menys reconegut lo que has fet. Deix que t'abraci i t'estrenyi contra l cor.

BANQUO. — Si aquí jo creixo, la cullita es vostra.

DUNCÁ. — El comble de ma joia, folla de plenitut, cerca amagar-se en gotes d'aflicció. Fills, parents, thanis i vosaltres, quals llocs són més aprop, sapigueu que ara establim nostra successió en nostre hereu Malcolm, a qui nomenem desde ara Princep de Cumberland, honor que no l'investirà an ell sol, puix signes de noblesa brillaran com estels sobre tots els qui n mereixin. *(A Macbeth.)* Ara, cap a Inverness, pera obligar-nos més a vós.

MACBETH.—El repòs es treball, si no s'usa en vostre obsequi. Jo mateix vull esser el vostre heralt i alegraré l'orella de ma esposa amb vostra vinguda. Així, humilment prenc comiat.

DUNCÁ. — Mon digne Cawdor!

MACBETH *(apart)*. — El Princep de Cumberland! Vet-aquí un obstacle aont haig de caure, sinó l salto, car en ma via està. Amagueu, estrelles, els vostres focs! Que la llum no vegi mos negres i pregons desigs! Que l'ull s'acluqui davant la mà! I tant mateix sigui allò que, en essent fet, l'ull tem de veure!

Surt.

DUNCÁ. — Veritat, digne Banquo, ell es talment valent, i jo saborejo ls seus elogis: són per mi un banquet. Seguim-lo an ell, qual cura ns precedeix per dar-nos la benvinguda. Es un parent incomparable.

Sonada. Surten.

ESCENA V

[*Inverness. Castell de Macbeth.*]

Entra LADY MACBETH, *llegint una lletra.*

LADY MACBETH. — «M'apariren el jorn de la victoria, i he sabut pel més perfet report que

tenen una ciencia més que humana. Quan me cremàva l desig de preguntar-los més, devingueren aire, en el qual s'esvairen. Mentre estava absort en l'admiració del prodigi, arribaren missatges del rei, que m'aclamaren «thani de Cawdor», amb qual titol abans m'havien saludat aquelles bruixes, remetent-me després a l'avenir amb el «Salut, rei que seras!». Això es lo que he cregut bo de confiar-te, ma estimada companya de grandeses, pera que no perdis ta part de goig, essent ignorant de quina grandor t'es promesa. Serva-t'ho en el cor, i adéu!».

Glamis ets i Cawdor, i seras lo que t'han promès. Amb tot, me fa por el teu natural: es massa ple de la llet d'humana tendresa pera pendre l camí més curt. Voldries ser gran; no t manca pas ambició, més si la malicia que deuria acompanyar-la. Ço que altament desitges ho voldries santament No voldries jugar fals, més voldries guanyar a tort. Voldries seguir, gran Glamis, la veu que t crida: «Això has de fer si ho vols», i haure allò que més aviat tems de fer que no desitges, que s desfaci. Vine-m aquí, que jo pugui vessar mon esperit en ta orelia, i espurgar amb el valor de ma llengua tot lo que t'aparta del cercol d'or amb que l destí i el favor sobrenatural semblen voler coronar-te.

Entra un criat.

Quines són tes noves?

EL CRIAT. — El rei ve aquesta nit.

LADY MACBETH. — Que ets boig, de dir això? No es amb ell el teu amo? Si així fos, hauria avisat pera amanir-nos.

EL CRIAT. — Si no us desplau, es veritat. El nostre thani arriba; ha despatxat un dels meus companys, que, quasi mort d'aufec, tenia halè amb prou feines pera dir el seu missatge.

LADY MACBETH. — Hagueu-ne cura, que porta grans noves.

Surt el Criat.

El corb mateix es ronc, que crida la fatal entrada de Duncà en el meu castell. Veniu, esperits que assistiu als pensaments de mort, desfemelleu-me aquí, i ompliu-me a doll, de cap a peus, de la més sinistra crueltat! Espessiu la meva sang; tapeu l'accés i el pas a la pietat, pera què cap natural rampell de compunció saccegi mon feresi designi, ni posi trava a son compliment. Veniu a mos pits de dòna, i mudeu ma llet en fèl, vosaltres, oh ministres del crim, onsevulga els vostres sers invisibles a l'aguait siguin de malvestats. Vine, densa nit, i envolca-t amb el més negre fum de l'infern; que l meu fi coltell no vegi la ferida que fa, ni guaiti l cel per la fosca cortina, pera cridar: «Atura, atura!».

Entra Macbeth.

Gran Glamis! Digne Cawdor! Més gran

que amdós per la salutació següent! Tes lletres m'han transportada enllà de l'obscur present, i ja sento l'avenir en eix instant.

MACBETH. — Ma dolça estimada, Duncà ve aquesta nit.

LADY MACBETH. — I quan sen va?

MACBETH. — Demà, segons pensa.

LADY MACBETH. — Oh! Mai veurà! sol aquest demà! La vostra faç, mon thani, es com un llibre on la gent poden llegir extranyes coses. Per enganyar el món, feu com el món; porteu benvinguda en vostres ulls, vostres mans i vostra llengua; sembleu com la flor innocent, més sigueu la serp que ella amaga. El qui arriba ha d'esser atès; poseu en les meves mans el gran afer d'aquesta nit, que per totes les nits i jorns a venir ens donarà absolut, sobirà poder i senyoria.

MACBETH. — Ja n parlarem d'això.

LADY MACBETH. — Solament aclariu vostre semblant. Mudar de cara es sempre perillós. Lo demés deixeu-m'ho a mi.

Surten.

ESCENA VI

[*Davant el castell de Macbeth.*]

Oboes i torxes. Entren DUNCÁ, MALCOLM, DONALBAIN, BANQUO, LENNOX, MACDUFF ROSS, ANGUS *i seguici.*

DUNCÁ. — Aquest castell es ben situat; el dolç i lleu oreig gentilment s'encomana als nostres sentits.

BANQUO. — Aquest hoste de l'estiu, la falzia, moradora de temples, prova per son amor a la mansió que l'halè del cel té aquí flaire galant. No hi ha fris, relleix, contrafort ni recó propici que l'aucell no hi hagi fet son llit sospès i niu fecon. Allí on més habita i cria, he observat que l'aire es delicat.

Entra Lady Macbeth.

DUNCÁ. — Mireu, mireu nostra honorable hostesa. L'amor que ns assegueix es sovint nostre torment, anc que, no obstant, el remerciem com amor. Amb lo qual us mostro com heu de pregar Déu que per nòs pagui les vostres ansies i remercii ls vostres treballs.

LADY MACBETH. — Tot el nostre servei doblat en cada punt, i després doblat encara, fóra pobra i simple cosa pera lluitar amb

els honors grans i pregons amb que vostra majestat carrega la nostra casa. Tant per les velles dignitats com per les noves que s'hi acumulen, restem en Déu vostres humils deutors.

DUNCÁ. — Aont es el thani de Cawdor? Corriem-li a l'encalç, cercant fer-li d'enviat. Però sab de cavalcar; i son gran amor, viu com son esperó, l'ha fet arribar abans nòs a casa. Bella i noble dama, nòs som anit el vostre hoste.

LADY MACBETH. — Els vostres servidors sempre han els seus, i lo que es seu, igualment que ells, a punt de passar comptes al grat de vostra altesa, posats sempre a retornar-vos lo que es vostre.

DUNCÁ. — Doneu-me la mà. Conduïu-me al meu hoste. L'estimem altament i seguirem dispensant-li nostres gracies. Amb vostre permís, hostesa.

Surten.

ESCENA VII

[*Castell de Macbeth.*]

Oboes i torxes. Entra un Majordom i alguns Criats am plats i servei de taula, i travessen l'escena. Després entra MACBETH.

MACBETH. — Si un cop fet ja estigués fet, llavors molt bé que s fes depressa. Si l'as-

sassinat pogués acabar amb les conseqüencies i haure succés amb llur acabament; si aquest cop fos tot i la fi de tot aquí, no més aquí, en aquest banc i escull del temps, prou riscaria l salt de la vida futura. Més en tal cas també aquí som judicats, puix no més ensenyem lliçons de sang, que, un cop apreses, se giren contra llur mestre; i la nivelladora justicia comana als nostres llavis el mateix filtre del nostre càlzer emmetzinat. Ell es aquí en doble confiança: primer, per ser jo l seu parent i el seu sotmès, dues fortes raons contra l'acte; després, per ser el seu hoste, que deuria al seu assassí tancar la porta, i no pendre l punyal jo mateix. A més, aquest Duncà ha usat tant dolçament el seu poder, ha estat tant pur en son alt carrec, que ses virtuts, com angels amb trompetes, clamaran la damnació d'aquesta mort; i la pietat, com un infant nu, nou-nat cavalcant l'huracà o querubins del cel montats en invisibles corcers d'aire, bufarà l'horrible fet en tots els ulls, talment que l vent serà negat de llagrimes. No tinc pas esperó per picar els flancs del meu intent, sinó sols l'ambició que, al saltar en sella, pren massa embranzida i cau a l'altra banda.

Entra Lady Macbeth.

I, ara, què hi ha de nou?

LADY MACBETH. — Acaba de sopar. Per què heu deixat la cambra?

MACBETH. — Que ha preguntat per mi?

LADY MACBETH. — No sabeu que sí?

MACBETH. — Hem de deixar aquest negoci: ell acaba d'honorar-me, i jo he guanyat gran renom de tota mena de gent, que cal usar i servar en son nou llustre, i no tant prest foragitar.

LADY MACBETH. — Era, doncs, ebria l'esperança amb que us vestíreu? Que s'ha endormit després? I ara s desperta, i torna lívida davant lo que ella féu tant lliurement. Desde ara sé lo que es la teva amor. Per ventura tens por d'esser en acte i valor lo que en desig? O voldries tu tenir ço que estimes l'ornament de la vida, i viure un covard en ta propria estima, deixant que l «no goso» guaiti al «voldria» com el pobre gat de l'adagi?

MACBETH. — Calla, si t plau. Jo goso fer tot lo que a un home escau; qui gosa més no ho es.

LADY MACBETH. — Quina bestia era, doncs, la que t féu mostrar-me aquesta empresa? Quan gosaves fer-ho, llavors eres un home, i quant més seras que lo que eres, tant més home seras. Quan ni l temps ni l lloc eren a posta, tu els en volies fer; ara ells mateixos s'ho han fet, i llur acord te desfà a tu. Jo he criat, i sé lo tendre que es d'amar l'infant que s'alleta: doncs, al punt que m somreia, mon mugró hauria arrencat de ses molles genives i esclafat son cervell,

si jo hagués jurat com tu has jurat això.

MACBETH. — I si fallessim?

LADY MACBETH. — Fallessim! Més, trempa bé l teu coratge i no fallarem. Quan Duncà sigui ben adormit (a lo qual prou l'invitarà la seva aspra jornada), amb vi i begudes guanyaré ls seus dos camarlencs, talment que la memoria, eixa guardiana del cervell, se farà fum, i el receptacle de la raó no més que un alambí. Quan en porc ensopiment llurs sadolls cossos jeguin com morts, què no podrem executar tu i jo en l'indefens Duncà? Què no podrem imputar als seus xops oficials, que carregaran la culpa del nostre gran crim?

MACBETH. — No infantis més que nois, car ta indomita pasta no més pot formar mascles. Quan haurem marcat amb sang aquells dos dormilegues de sa propria cambra i usat llurs propries dagues, qui no creurà que ells ho han fet?

LADY MACBETH. — Qui gosarà dubtar-ne, quan farem bramar els nostres crits i planys per la seva mort?

MACBETH. — Estic resolt, i desde ara endreço totes mes facultats an aquest acte terrible. Avant! I enganyem el món amb el més gai semblant! Que l fals rostre amagui lo que cova l cor fals.

Surten.

ACTE SEGON

ESCENA I

[*Un pati en el castell de Macbeth.*]

Entren BANQUO *i* FLEANCI *al davant amb una torxa.*

BANQUO. — A quin punt es la nit, noi?

FLEANCI. — La lluna es posta; no he sentit el rellotge.

BANQUO. — I es pon a les dotze.

FLEANCI. — Jo crec que es més tard, pare.

BANQUO. — Té: pren ma espasa. Al cel fan estalvis; totes ses llums són apagades. Pren això també. Un llord ensopiment pesa com plom sobre l meu cos, i, amb tot, no voldria dormir. Poders celestials, reprimiu en mi ls malvats pensaments, als quals natura dóna via en el repòs!

Entra MACBETH *i un criat amb una torxa.*

Dóna-m l'espasa. Qui hi ha aquí?

MACBETH. — Un amic.

BANQUO. — Com, senyor, encar no reposeu? El rei es al llit. Ha estat extraordinariament gojós, i ha concedit grans llargueses al vostre servei. I aquell diamant amb que ha obsequiat la vostra esposa, saludant-la amb el nom d'amable hostesa... S'ha retirat immensament satisfet.

MACBETH. — No estant preparats, la nostra voluntat devingué esclava del defecte, que en altre cas lliurement hauria obrat.

BANQUO. — Tot està bé. L'altra nit vaig somniar amb les tres bruixes. A vos us han mostrat qualque certesa.

MACBETH. — Jo ja no hi penso. Am tot, si poguessim obtenir de vós una hora, ens plauria esmersar-la en qualques mots sobre l'assumpte, si us volguessiu fer el favor.

BANQUO. — A vostra amable disposició.

MACBETH. — Si us ajusteu a mon pensament, quan sigui l cas, n'haureu honor.

BANQUO. — Sempre que no l perdi cercant augmentar-lo, i servi mon cor lliure i ma llealtat pura, soc posat a escoltar-vos.

MACBETH. — Bon repòs entretant.

BANQUO. — Mercès, senyor. Lo mateix us dic.

Surten Banquo i Fleanci.

MACBETH *(al criat).* — Vés: digues a ta mes-

tressa que quan ma beguda estigui, toquí la campana. Vés-ten a jeure.

Surt el criat.

Es una daga això que veig davant, son puny girat envers ma mà? Vina, deix que t'agafi. Jo no t tinc pas, i tant mateix encara t veig. No seras tu, fatal visió, sensible al tacte com a la vista? O no ets més que una daga de la ment, una falsa creació, producte d'un cervell sobre-escalfat? Encara t veig, i en forma tant palpable com aquesta que ara trec. Tu m mostres el camí que vaig a fer, i el mateix instrument que hauré d'usar. Els meus ulls són joguina dels altres senys, o valen bé tots ells plegats. Encara t veig; i en ta fulla i en ton puny gotes de sang que abans no hi eren. No hi ha tal cosa: es la tasca sagnant que així pren forma als meus ulls. Ara per sobre mig món la natura sembla morta i malvats somnis traeixen la sòn entre cortines; la bruixeria celebra ls sacrificis d'Hecate; i el crim marcit, alarmat per l'udol del llop, son sentinella, ab les furtives passes de Tarquí, com un mal esperit marxa vers son objecte. Tu, terra ferma i segura, no sentis els meus passos aon van, de por que les mateixes pedres no xerrin el meu designi i trenquin l'horrible encís de l'hora actual que ara s'hi acorda! Mentre l menaço, viu. El fret halè dels mots glaça l caliu dels actes.

Sona una campana.

Vaig, i està fet; la campana m'invita. No la sentis, Duncà, car es repic que t crida al cel o a l'infern.

Surt.

ESCENA II

[*La mateixa.*]

Entra LADY MACBETH

LADY MACBETH.— Lo que ls ha ensopit, a mi m'ha enardit; lo que ls ha apagat, a mi m'ha inflamat. Escolta! Silenci! Era l crit de l'òliva, el nunci fatal que dóna la bona nit més tetrica. Ja es a l'obra; les portes són obertes i els servidors farcits, roncant, fan befa de llurs carrecs. He emmetzinat llurs begudes, i ara la mort i la natura lluiten en ells per si moren o viuen.

MACBETH [*dintre*]. — Qui hi ha aquí? Què? Ho!

LADY MACBETH.—Ai! Tinc por que s'hagin despertat, i no està fet. L'atentat i no l fet es nostra ruina! Escolta! He posat bé les dagues i no podien mancar-li. Si no s'hagués semblat al meu pare com dormia, jo ho hauria fet.

[*Entra Macbeth.*]

El meu marit!

MACBETH. — Ja ho he fet. No has sentit un soroll?

LADY MACBETH. — He sentit xisclar l'òliva i cantar els grills. No parlaveu?

MACBETH. — Quan?

LADY MACBETH. — Ara.

MACBETH. — Quan davallava?

LADY MACBETH. — Sí.

MACBETH. — Escolta! Qui jeu en la segona cambra?

LADY MACBETH. — Donalbain.

MACBETH *(mirant-se les mans)*. — Que es trist de veure això!

LADY MACBETH. — «Que es trist de veure», foll pensament.

MACBETH. — N'hi ha un que reia en somnis i un que cridava: «Assassins!». Tant, que s desvetllaren l'un a l'altre. Jo era allí que ls escoltava; però han dit llurs pregaries i s'han tornat a dormir.

LADY MACBETH. — N'hi ha dos a la mateixa cambra.

MACBETH. — L'un cridava «Déu ens beneeixi!», i «Amén» deia l'altre; com si m'haguessin vist amb aquestes mans de butxí. Jo escoltava llur esglai, i no he pogut dir «Amén» quan ells deien «Déu ens beneeixi!».

LADY MACBETH. — No us hi capfiqueu tant.

MACBETH. — Mes, per què no he pogut pronunciar «Amén»? Tant com necessitava la benedicció, i l'«Amén» sem nuegava al coll!

LADY MACBETH. — Aquestes coses no s'han de considerar així, altrament tornariem boigs.

MACBETH. — M'ha semblat oir una veu que cridava: «No dormis més! Macbeth mata la sòn», la sòn innocent que capdella l'embullada troca dels neguits, mort de la vida de cada dia, bany de l'aspre treball, balsem dels cors ferits, segona via de la gran natura, primer aliment del festí de la vida.

LADY MACBETH. — Què voleu dir?

MACBETH. — I encar cridava: «No dormis més!» a tota la casa; «Glamis ha mort la sòn, per tant Cawdor no dormirà més; Macbeth no dormirà més!».

LADY MACBETH. — Qui era l que així cridava? Com, digne thani! Vostre coratge amolla considerant tant bojament les coses. Aneu, cerqueu un poc d'aigua i renteuvos aquest immond testimoni de la vostra mà. Per què heu tret d'allí aquestes dagues? Hi han de restar. Aneu, dugueu-les i embruteu de sang els criats que dormen.

MACBETH. — No hi vull tornar. M'esgarrifa pensar lo que he fet; tornar-ho a veure no goso.

LADY MACBETH — Flac d'intenció! Doneu-me les dagues. Els dormits i els morts no són més que pintures: sols l'ull de l'infant tem un diable pintat. Si fa sang, jo pintaré amb ella ls rostres dels sirvents, car ha de semblar obra llur.

Surt. Truquen a dins.

MACBETH. — Què són aquests trucs? Què m passa, que tot soroll m'aterra? Quines mans aquestes! Ah, m'arrenquen els ulls! Tot el gran oceà de Neptú podrà mai rentar-me la sang d'aquesta mà? No: més tost aquesta emporprarà les mars immenses, tornant-les de verdes roges.

Entra Lady Macbeth.

LADY MACBETH. — Les meves mans són del color vostre, més vergonya m daria de dur el cor tant blanc. *(Truquen.)* Sento trucar a la porta de mig-jorn; retirem-nos a la nostra cambra. Un poc d'aigua ns rentarà d'aquesta acció: vejeu si es facil! La vostra fermesa us ha abandonat. *(Truquen.)* Escolta! Encara truquen. Poseu-vos la roba de nit, no sigui que la ocasió ens cridi i mostri com vetllavem. No us perdau tant tristament en tals quimeres.

MACBETH. — Conèixer lo que he fet! Mellor fóra no coneixe-m! *(Truquen.)* Sí, desperta a Duncà amb els teus trucs! Tant-de-bo que poguessis!

Surten.

ESCENA III

[*La mateixa.*]

Entra un PORTER. *Truquen a dins.*

PORTER. — Això es trucar, en bona fe! Si un hom fos porter de l'infern, feina tindria a girar la clau. *(Truquen.)* Truc, truc, truc! Qui hi ha, en nom de Belzebú? Es un pagès que s va penjar esperant la bona cullita. Veniu a temps. Ja porteu prou mocadors? perquè us dic que suareu! *(Truquen.)* Truc, truc! Qui hi ha, en nom de l'altre diable? Bo! Ara ve un filosof que savia jurar per abdues balances contra cada balança; que ha comeses prou traidories pel be de Déu; però amb tots els seus arguments no ha pogut enganyar el cel. Oh! Entreu, bon filosof! *(Truquen.)* Truc, truc, truc! Qui hi ha? Com hi ha món! vet-aquí un sastre inglès que ve per haver retallat d'unes calces franceses. Entreu, sastre; aquí podreu rostir la vostra planxa. *(Truquen.)* Truc, truc! Així, no pareu mai! Qui sou? Més aquest lloc es massa fred pera infern. No hi vui ser més porter del diable. Jo pensava obrir la porta a alguns de totes les professions que van pel florit camí a l'eternal foguera. *(Truquen.)*

Ja va, ja va! Membreu el porter, si us plau. [*Obra la porta.*]

Entren Macduff i Lennox.

MACDUFF. — Tant tard t'has retirat, amic, que encara jeies?

PORTER. — A fe, senyor, que hem estat trincant fins al segon gall. I el beure, senyor, es gran provocador de tres coses.

MACDUFF. — Quines tres coses provoca l beure especialment?

PORTER. — Per cert, senyor, vermellor de nas, sòn i orina. La lascivia, senyor, la provoca i desprovoca; provoca l desig, però en lleva l compliment. Per tant, beure molt se pot dir que es equivocació de lascivia: la fa i la trenca; l'empeny i l'atura; l'encoratja i la descoratja; l'encarrila i la descarrila; en conclusió, l'equivoca fins a endormir-la, i, donant-li la desmentida, la planta.

MACDUFF. — Jo crec que l beure t'ha donat la desmentida aquesta nit.

PORTER. — Així ha fet, senyor, i per la gola; més ja li he fet pagar sa embusteria; i essent jo, com crec, massa fort pera ell, si bé es cert que algun cop m'ha fet alçar les cames, amb tot he trobat camí de rebutjar-lo.

MACDUFF. — Que s lleva l teu amo?

Entra Macbeth.

Els nostres trucs l'han desvetllat; heus-el aquí.

LENNOX. — Bon jorn, noble senyor.
MACBETH. — Bon dia a tots.
MACDUFF. — Que s lleva l rei, digne thani?
MACBETH. — Encara no.
MACDUFF. — M'encomanà de visitar-lo d'hora; ja quasi bé ha passat el temps.
MACBETH. — Vos hi conduiré.
MACDUFF. — Ja sé que es pera vos un plaent afany; més sempre n'es un.
MACBETH. — El treball que ns ve de gust cura sa pena. Aquí es la porta.
MACDUFF. — Gosaré cridar-lo, car es servei que m pertoca.

Surt.

LENNOX. — No sen va l rei avui?
MACBETH. — Sí, així ho va disposar.
LENNOX. — Quina nit més borrascosa! Allí aon jèiem, el vent ha arrebassat les fumeres, i diu que s'han oit lamentacions per l'aire, extranys crits de mort, i profecies amb accents terribles de paoroses conflagracions i terbols adveniments covats pel temps calamitós. L'ocell obscur ha udolat tota la llarga nit; algú diu que la terra era febrosa i tremolava.
MACBETH. — Ha estat una nit feresta.
LENNOX. — Ma jove remembrança no sab trobar-n'hi de pariona.

Entra Macduff.

MACDUFF. — Oh, horror! horror! horror! Ni la llengua ni l cor te poden concebir ni nomenar!

MACBETH
LENNOX } Què passa?

MACDUFF. — La destrucció ha fet aquí sa obra mestra! El crim més sacrileg ha trencat i obert el temple ungit del Senyor i li ha robat la vida.

MACBETH. — Què es lo que dieu? la vida?

LENNOX. — Voleu dir sa majestat?

MACDUFF. — Guaiteu en la cambra i encegueu-vos la vista amb una nova Gorgona. No m feu parlar: mireu i parleu vosaltres.

Surten Macbeth i Lennox.

Desperteu, desperteu! Brandeu la campana d'alarma! Mort i traició! Banquo i Donalbain! Malcolm! Alceu-vos! Sacceu la flonja sòn, ficció de la mort, i esguardeu la mort mateixa! Au, amunt, i mireu l'imatge del Juhí final! Malcolm! Banquo! Com de les vostres tombes sorgiu, i passeu mateix que esperits a contemplar aquest horror! Brandeu la campana!

Sona la campana. Entra Lady Macbeth.

LADY MACBETH. — Què passa, que tant paorosa trompeta crida a parlament els dormidors de la casa? Parleu! Parleu!

MACDUFF. — Oh, gentil senyora, no es pera vos sentir lo que diria! Tal relat a una dòna la mataria al caure-li en l'orella.

Entra Banquo.

Oh, Banquo! Banquo! Nostre reial senyor es assassinat!

LADY MACBETH. — Oh, dissort! Què, en la nostra casa?

BANQUO. — Massa cruel aon sia! Duff estimat, t'ho prego, desmenteix-te, i digues que no es veritat.

Entren Macbeth, Lennox i Ross.

MACBETH.—Si tant solament jo hagués mort una hora abans, beneita fóra ma vida estada; car desde aquest instant no hi ha res seriós en aquest món. Tot són futeses. La fama i la virtut són mortes. El vi de la vida es vessat, i sols les mares resten en eix cau pera vantar-sen.

Entren Malcolm i Donalbain.

DONALBAIN. — Quin dol clameu?

MACBETH. — El vostre, i no ho sabeu; la dèu, el cap, el pou de la vostra sang són estroncats, sa mateixa font es estroncada.

MACDUFF. — Vostre reial pàre es assassinat.

MALCOLM. — Oh! per qui?

LENNOX.—Els de sa cambra ho han fet, per lo que sembla. Llurs mans i rostres eren tots tints de sang, com també llurs punyals, que, sense aixugar, hem trobat sobre llurs coixins. Miraven astorats i eren esma-perduts. Cap vida humana podia an ells confiar-se.

MACBETH. — Oh! i, amb tot, me penedeixo de ma furia, me sab greu d'haver-los mort.

MACDUFF. — Per què ho feieu?

MACBETH. — Qui pot ser prudent i esverat, temperat i furiós, lleal i neutral, en un moment? Ningú. De sa embranzida ma violenta amor prest deixà enrera la raó

més lenta. Aquí jeia Duncà, sa pell d'argent brodada amb sa sang d'or, ses badades nafres semblaven una bretxa en la natura per la devastadora entrada de la ruina; allí ls assassins, sucats amb els colors del llur ofici, llurs dagues vilment vestides de sang presa: qui podia contenir-se que havés un cor pera amar, i en ell coratge pera mostrar sa amor?

LADY MACBETH *(desmaiant-se)*. — Treieu me d'aquí, ho!

MACDUFF. — Assistiu la senyora.

MALCOLM *(apart a Donalbain)*. — Per què ns tenim la llengua, nosaltres qui més hauriem de clamar l'afer com nostre?

DONALBAIN *(apart a Malcolm)*. — Què hem de dir aquí, ont el destí nostre, ocult en un forat, pot de sobte embestir-nos i agafar-nos? Fugim; les nostres llagrimes encar no són madures.

MALCOLM *(apart a Donalbain)*. — Ni l nostre fort dolor al punt d'obrar.

BANQUO. — Assistiu la senyora.

Lady Macbeth es treta enfòra.

I quan haurem cobert les nostres nues flaqueses que així exposades pateixen, ajuntem-nos i examinem aquesta feta sanguinaria, pera mellor conèixer-la. Grans temors i escrupols ens saccegen. En la gran mà de Déu estic, i d'allí vull combatre ls amagats designis de la traidora malicia.

MACDUFF. — Així faré jo.

TOTS. — Així tots.

MACBETH. — Cuitem a revestir-nos d'home i retrobem-nos en el saló.

TOTS. — De bon grat.

Surten tots, menys Malcolm i Donalbain.

MALCOLM. — Què voleu fer? No ns associem amb ells. Mostrar un dolor no sentit es per l'home fals paper ben fàcil. Jo men vaig a Inglaterra.

DONALBAIN. — Jo a Irlanda. Així despartides les nostres sorts, tant més segurs serem. Aquí aon som hi ha punyals en els somriures; qui més proper en sang, més propens sanguinari.

MALCOLM. — Aquest dart assassí que han llençat encara no ha caigut, i el partit més segur es decantar-nos-en. Per tant, a cavall! i no ns fem cap escrupol del comiat, ans esquivem-nos. Ben fet fa l lladre que s roba a sí mateix, en no trobant mercè.

Surten.

ESCENA IV

[*Enfòra l castell de Macbeth.*]

Entren ROSS *i un* JAI.

JAI. — Tinc bona memoria de setanta anys, i en el llibre d'aquest temps he vist hores terribles i coses extranyes; més aquesta nit

crudel ha tornat futesa tot vell record.

ROSS. — Ah! Bon pare, ja veus com els cels, torbats per l'acció de l'home, menacen sa sanguinosa escena. Pel rellotge es de dia, i tant mateix la negra nit ofega la llantia celestial. Serà l predomeny de la nit, o bé la vergonya del dia, que les tenebres sepulten la faç del món, quan la llum viventa deuria besar-la?

JAI. — Es contra natura, tal com l'acte comès. Dimars passat un falcó, planant al bell cim de sa volada, fou caçat i mort per un mussol ratoner.

ROSS. — I els cavalls de Duncà (la cosa més extranya i certa), bells i lleugers, la flor de la llur raça, tornaren ferestecs, i, trencant llurs estables, botaren fòra, lluitant amb l'obediencia, com si volguessin fer guerra a l'humanitat.

JAI. — Diu que s menjaren l'un l'altre.

ROSS. — Això feren, a l'estupefacció dels meus ulls, que ho contemplaven.

Entra Macduff.

Aquí ve l bon Macduff. Com va l món ara, senyor?

MACDUFF. — Com, que no ho veieu?

ROSS. — No se sab qui ha comès aquest crim més que sagnant?

MACDUFF. — Els qui Macbeth va matar.

ROSS. — Dia fatal! Quin profit perseguirien?

MACDUFF. — Estaven subornats. Malcolm i Donalbain, els dos fills del rei, s'han esqui-

vat i han fugit, ço que llença damunt ells la sospita del crim.

ROSS. — També contra natura. Oh improvida ambició, que vols devorar els elements de ta propria vida! Així es lo més probable que la reialesa caigui en Macbeth.

MACDUFF. — Ja es nomenat i partit cap a Scone per rebre l'investidura.

ROSS. — Ont es el cos de Duncà?

MACDUFF. — L'han dut a Colme-Kill, el sagrat deposit dels seus predecessors i custodia de llurs òssos.

ROSS. — Que aneu a Scone?

MACDUFF. — No, cosí, men vaig a Fife.

ROSS. — Doncs, jo sí.

MACDUFF. — Està bé; que hi pogueu veure coses ben fetes! Adéu! No passi que ls vestits vells ens seguin més bé que ls nous!

ROSS. — Adéu, pare.

JAI. — Que la benedicció de Déu vagi amb vos i amb aquells que volen tornar en bé el mal, i en amics els enemics!

Surten.

ACTE TERCER

ESCENA I

[*Forres. El Palau.*]

Entra BANQUO.

BANQUO. — Ja ho tens ara: rei, Cawdor, Glamis, tot, com les bruixes prometeren; i jo m tem no hagis jugat molt brut pera arribar-hi. Amb tot, fou dit que això no havia de romandre en ta posteritat, més que jo mateix fóra la rel i el pare de molts reis. Si hi ha veritat en elles, — com en tu, Macbeth, llurs paraules demostren brillantment, — per què, per les veritats en tu acomplertes, no poden elles ser també ls meus oracles i exalçar-me en esperança? Més pst! prou.

Sonada. Entra Macbeth, de rei; Lady

Macbeth, de reina; Lennox, Ross, senyors, dames i seguici.

MACBETH. — Vet-aquí l nostre hoste principal.

LADY MACBETH. — Si l'haguessim oblidat, hauria estat una tara en nostra gran festa, d'allò més desavinent.

MACBETH *(a Banquo)*. — Anit, senyor, tenim un sopar solemne, i jo prego la vostra presencia.

BANQUO. — Que vostra altesa m mani, a la qual amb lligam indisoluble ls meus deures per sempre són juntats.

MACBETH. — Cavalqueu aquesta tarda?

BANQUO. — Sí, mon bon senyor.

MACBETH. — Altrament, hauriem desitjat oir el vostre bon parer, que sempre ha estat grave i sortós, en el concell d'avui; més ja l pendrem demà. Aneu gaire lluny?

BANQUO. — Tant lluny, senyor, com calgui pera omplir el temps fins al sopar; si l meu cavall no va mellor, hauré de manllevar a la nit una o dues negres hores.

MACBETH. — No falteu a nostra festa.

BANQUO. — Missenyor, no faltaré.

MACBETH. — Oim que ls nostres nebots sanguinaris són establerts a Inglaterra i a Irlanda, no confessant llur cruel parricidi i omplint llurs oidors d'extranyes invencions. Més ja n parlarem demà, quan tindrem a l'ensems causa d'estat que a tots plegats ens clama. Cuiteu, a cavall! Adéu, fins al vespre! Ve amb vós Fleanci?

BANQUO. — Sí, mon bon senyor. El nostre temps ens crida.

MACBETH. — Us desitjo ls cavalls rapids i ferms de peu; i així us comano a llurs esquenes. Adeussiau!

Banquo surt.

(Als Senyors.) Quiscú sigui amo del seu temps fins a les set del vespre. Pera fer-nos la societat més dolçament benvinguda, restarem sol fins hora de sopar. Entretant que Déu vos guard!

Surten tots, menys Macbeth i un Criat.

(Al Criat.) Hola! Una paraula amb tu; esperen aquells homes les nostres ordres?

CRIAT. — Missenyor, són enfòra la porta del palau.

MACBETH. — Porta-ls davant nostre.

Surt el Criat.

Aquest estat no es res si no s'hi està segur. Les nostres temors de Banquo piquen fonds, i en la reialesa del seu natural regna lo que es temible. Gran es sa hardidesa, i an aquest tremp indomtable del seu coratge junta una saviesa que guia el seu valor a obrar amb seguretat. Ningú hi ha sinó ell qual existencia jo temi; i davant d'ell el meu geni es cohibit, com diu que ho era l de Marc Antoni per César. Va renyar les velles quan de cop me donaren nom de rei, i les féu parlar-li; aleshores profeticament el saludaren com pare d'una estirp de reis. Sobre l meu cap posaren

una corona esteril i un ceptre xorc en el meu puny, que ha de ser-ne arrencat per mà forastera, no succeint-me cap fill meu. Si així fos, pels fills de Banquo hauré embrutat la meva ànima; per ells assassinat el bon Duncà; sols per ells omplert de rencors el vas de la mia pau; i el meu eternal joiell donat al comú enemic de l'home, per fer-los reis, els fills de Banquo reis! Primer que això, vina, destí, a la lliça, i combat-me a tota ultrança! — Qui hi ha aquí?

Entra el Criat, amb dos Assassins.

(Al Criat.) Ara ves-ten a la porta i estiga-t allí fins que t cridem.

Surt el Criat.

(Als Assassins.) No era pas ahir que ensems parlàrem?

PRIMER ASSASSÍ. — Ahir mateix, si plau a vostra altesa.

MACBETH. — Doncs bé: haveu considerat mon parlament? Ja sabeu que fou ell qui temps enrera us causà tanta dissort, ço que vosaltres creieu fet per ma innocent persona. Això us vaig aclarir en la darrera conversa, mostrant-vos punt per punt com us va enganyar amb bones paraules, com se us va travessar, els instruments, qui ls posà en joc, i tot lo altre, que a una mitja ànima o a un cap tarat haurien de dir: «Això ha fet Banquo!».

PRIMER ASSASSÍ. — Ens ho féreu conèixer.

MACBETH. — Així fou; i anàrem més enllà, que es ara l nostre punt de la segona entrevista. Creieu que la paciencia té tant predomini en vosaltres que deixareu córrer això? Sou tant benaventurats que pregareu per aquest bon home i la seva niçaga, qual mà feixuga us ha enfonzat fins al sepulcre i ha fet de vosaltres per sempre uns miserables?

PRIMER ASSASSÍ. — Som homes, missenyor.

MACBETH. — Sí, en el cataleg passeu per homes; com el perdiguer, el ganguil, el mastí, l'espanyol, el pater, el goç d'aigües, el brinxet i el través de llop són tots designats pel nom de cans; però la llista de preus distingeix el llest, el calmós, el subtil, el vigilant, el caçador, quiscú segons el do que la prodiga natura li ha acordat; per ont ell reb un titol especial en la nota aon tots són igualment escrits: i així es dels homes. Ara, si en la llista teniu estada, i no en el darrer rengle de l'humanitat, digueu-m'ho, i jo posaré tal tasca en vostres pits, la qual execució us desfà de l'enemic i us aferra l cor i amor de nòs, que sols gastem, amb sa vida, una salut migrada, que amb sa mort fóra perfecta.

SEGON ASSASSÍ. — Jo soc home, senyor, que els ruins cops i bofetades del món han talment enfurismat, que tant se m'endona lo que faig pera agraviar-lo.

PRIMER ASSASSÍ. — I jo un altre tant cançat

de desastres i atuit per la fortuna, que riscaria ma vida en qualsevol percanç que pogués adobar-la o deslliurar-men.

MACBETH. — Amdós sabeu que Banquo era l vostre enemic.

AMDÓS ASSASSINS. — Veritat, missenyor.

MACBETH. — I també n'es el meu, i a tant curta distancia, que cada minut del seu esser ataca lo més intim de ma vida. I per més que podria a cara oberta escombrar-lo de ma vista amb res més que l meu voler pera respondre-n, amb tot, no m cal pas fer-ho per mor de certs amics, que ho són alhora meus i seus, de quals afectes no m puc pas despendre, i amb qui hauré de plorar la caiguda d'aquell que jo mateix hauré aterrat. Per això es que festejo l vostre auxili, disfreçant el negoci als ulls vulgars per sengles raons de pes.

SEGON ASSASSÍ. — Farem, senyor, allò que ens manareu.

PRIMER ASSASSÍ. — Valdament les nostres vides...

MACBETH. — El vostre esperit brilla en vosaltres. D'aquí una hora tot lo més, us avisaré ont heu d'apostar-vos, i us instruiré amb perfecta informació del temps i moment precís; car anit ha d'esser fet, i poc lluny del palau. No oblideu que jo n vull restar net; i amb ell (pera no deixar botxes ni rebolls en l'obra) Fleanci, el seu fill, que l'acompanya, qual absencia no m'es

menys important que la de son pare, deu abraçar el destí de l'hora negra. Decidiu-vos apart; jo torno ara mateix.

AMDÓS ASSASSINS.—Som decidits, nostramo.

MACBETH. — Ja ving a l'instant. Aguardeu aquí dins.

[*Surten els Assassins.*]

Es cosa feta! Banquo, la teva ànima s'envola. Si ha d'anar al cel, hi entrarà anit.

[*Surt.*]

ESCENA II

[*El Palau.*]

Entren LADY MACBETH *i un* CRIAT.

LADY MACBETH. — Ha eixit Banquo de la Cort?

CRIAT. — Sí, senyora, però torna aquesta nit.

LADY MACBETH.— Digues al rei que esperaria el seu bon lleure pera dir-li unes paraules.

CRIAT. — Sereu servida, senyora.

Surt.

LADY MACBETH.—Res s'ha obtingut, tot s'ha gastat, quan nostre desig l'assolim sense content. Molt més val ser lo que destruim, que per la destrucció viure en un goig dubtós.

Entra Macbeth.

I ara, missenyor, per què us esteu tot sol, fent vostres companys de tristes fantasies, capficat amb pensaments que, en veritat, haurien d'haver mort amb aquells en qui pensen? Coses sens cap remei, no haurien de rebre esment. Lo que es fet es fet.

MACBETH. — Hem aixafat la serp, més no l'hem mort. Se refarà i tornarà a ser lo que era, en tant que nostra pobra malicia resta en perill de son antic ullal. Però que s'esberli l'ànima de les coses, que un i altre món s'ensorrin ans no mengem nostra vianda amb por, i dormim en la aflicció d'aquests somnis terribles que cada nit ens saccegen. Mellor esser amb els morts que hem enviat al repòs pera guanyar el repòs, que jaure en el torment de l'ànima amb incessant panteig. Duncà es en sa tomba; després l'aguda febre de la vida dorm en pau; la traició li ha fet tot el seu mal; ni acer, ni verí, ni malicia domestica, ni invasió forastera, ja res no l pot tocar.

LADY MACBETH.—Vaja, mon graciós senyor, amoixeu vostre ferest esguard. Sigueu gai i jovial anit amb els convidats.

MACBETH. — Ho seré, amor meva; i també, us prego, ho sigueu vos. Que s dediqui a Banquo l vostre esment; doneu-li preeminencia, tant amb els ulls com amb la llengua; oblidant mentrestant que en tals rius d'adulació hem de rentar nostre honor, i

fer de les nostres cares màscares pera ls nostres cors, que lo que són disfrecin.

LADY MACBETH. — Ho heu de deixar això.

MACBETH. — Oh! ple d'escorpins es el meu cor, ma esposa! Tu sabs que Banquo i el seu Fleanci viuen.

LADY MACBETH. — Més en ells el pacte amb la natura no es etern.

MACBETH. — Aquí encara hi ha consol; ells cert són vulnerables; per tant, siguis joiosa: ans el rat-penat no hagi volat son vol ombrivol; ans a la crida de la negra Hecate, l'escarabat alat, amb sos sòpits brunzits, no hagi badallat el toc de vespres, un fet d'horrible nota ha de complir-se.

LADY MACBETH. — Que ha de complir-se?

MACBETH. — Sigues innocent d'això saber, rateta, fins que ho aplaudeixis. Vina, nit aclucadora, embena ls tendres ulls del jorn greujós, i amb ta sagnosa i invisible mà cancela i fes bocins aquell gran pacte que m té esblaimat. El jorn s'apaga i el corb s'envola vers el bosc ombriu. Ja les bones coses del dia comencen a decaure i ensopir-se, mentre ls agents negres de la nit s'aixequen per llurs preses. T'admiren mes paraules; més sigues tranquila: cosa mal començada s fa forta pel mal. Aixi, t'ho prego, vina amb mi.

Surten.

ESCENA III

[*Un parc prop del palau.*]

Entren tres ASSASSINS.

PRIMER ASSASSÍ.—Més, qui t'ha manat venir amb nosaltres?

TERCER ASSASSÍ. — Macbeth.

SEGON ASSASSÍ. — No cal que malfiem d'ell, puix que ns diu la nostra tasca i just allò que havem de fer segons les nostres ordres.

PRIMER ASSASSÍ. — Doncs resta amb nosaltres. El ponent llustreja encara amb qualque raig de llum. Ara esperona l viatger en retard cuitant per guanyar d'hora l'hostal; i aprop s'atança l'objecte del nostre aguait.

TERCER ASSASSÍ. — Escolteu! Sento cavalls.

BANQUO *(a dins).* — Porteu llum, ohé!

SEGON ASSASSÍ. — Doncs es ell. Els altres que són en la llista dels convidats ja són a la Cort.

PRIMER ASSASSÍ. — Els seus cavalls fan volta.

TERCER ASSASSÍ. — Quasi una milla; més ell usualment, com tot-hom, d'aquí a la porta del palau en fa son passeig.

SEGON ASSASSÍ. — Un llum, un llum!

Entren Banquo i Fleanci amb una torxa.

TERCER ASSASSÍ. — Es ell.

PRIMER ASSASSÍ. — Tingueu ferm.

BANQUO. — Aquesta nit plourà.
PRIMER ASSASSÍ. — Que caigui. Va!
[*Se tiren damunt Banquo.*]
BANQUO. — Oh, traició! Fuig, bon Fleanci, fuig, fuig, fuig! Que puguis venjar-me. — Oh miserable!
[*Mor. Fleanci escapa.*]
TERCER ASSASSÍ. — Qui ha apagat el llum?
PRIMER ASSASSÍ. — No era això que calia?
TERCER ASSASSÍ. — No més n'hi ha un a terra: el fill ha fugit.
SEGON ASSASSÍ. — Hem perduda la mellor meitat del nostre afer.
PRIMER ASSASSÍ. — Bé, anem, i diguem tot lo que hem fet.
Surten.

ESCENA IV

[*Una sala en el palau.*]

Un banquet preparat.

Entren MACBETH, LADY MACBETH, ROSS, LENNOX, *Senyors i seguici.*

MACBETH. — Ja sabeu els vostres llocs; segueu, i, una vegada per totes, la més coral benvinguda.
ELS SENYORS. — Mercè a vostra majestat.
MACBETH. — Nòs mateix volem mesclar-nos

amb la companyia i fer d'hoste humil. La nostra hostesa resta en el soli, però en el bon punt ja li demanarem sa benvinguda.

LADY MACBETH. — Pronuncieu-la, senyor, per mi a tots els nostres amics, puix el cor me diu que són benvinguts.

El primer Assassí apar a la porta.

MACBETH. — Mira: ells te responen amb les mercès de llurs cors. — Amdós costats són iguals; aquí m'asseuré, al bell mig. Que escampi l'alegria! Ara mateix beurem una taça a la ronda.

[*Acostant-se a la porta.*]

(A l'Assassí.) Hi ha sang en ta cara.

ASSASSÍ. — Doncs es de Banquo.

MACBETH. — Val més siguis tu fòra que no ell dins. Ja està despatxat?

ASSASSÍ. — Missenyor, son coll es tallat; això es lo que he fet.

MACBETH. — Tu ets el mellor dels talla-colls; més també n'es de bo l qui igual hagi fet amb Fleanci; si ho has fet tu, no tens parió.

ASSASSÍ. — Mon reial senyor, Fleanci s'ha escapat.

MACBETH. — *(Apart.)* Doncs ja m torna la febre; altrement ja hauria estat content, sencer com el marbre, ferm com la roca, tant ample i lliure com l'aire ambient. Més ara estic tancat, engaviat, confinat, encadenat a punyents temors i dubtes. *(A l'Assassí.)* Però Banquo es en segur?

ASSASSÍ. — Sí, mon bon senyor, segur en el clot que ell habita, amb vint trencs badats en sa testa, el més petit la mort d'un home.

MACBETH. — Mercès d'això. *(Apart.)* Ja es a terra la serp gran; el verm que ha fugit té natura que amb el temps criarà verí; més, cap dent per ara. *(A l'Assassí.)* Vés-ten. Demà ns reveurem.

Surt l'Assassí.

LADY MACBETH. — Mon reial senyor, vós no animeu la taula. Es festa venuda la que sovint no s'acompanya, mentres té lloc, amb protestes de benvinguda. Pera menjar val més a casa: fòra d'allí la salsa de la vianda es cortesia; sense ella l reunir-se fóra insipit.

MACBETH. — Dolça membradora! Bé, que la bona digestió segueixi al bon apetit, i la salut a un i altre.

LENNOX. — Placia a vostra altesa seure.

L'espectre de Banquo entra i s'asseu en el lloc de Macbeth.

MACBETH. — Aquí tindriem tota l'honor de la nació acullida, si la graciosa persona del nostre Banquo fos present; al qual ans pugui jo renyar per impolit que planyer per cap dissort.

ROSS. — La seva absencia, senyor, posa blasme en sa promesa. Placia a vostra altesa honrar-nos amb sa reial companyia.

MACBETH. — La taula es plena.

LENNOX.—Aquí hi ha un lloc reservat, senyor.

MACBETH. — Aon?

LENNOX. — Aquí, mon bon senyor. Més, de què s torba vostra altesa?

MACBETH. — Qui de vosaltres ha fet això?

ELS SENYORS. — Què, mon bon senyor?

MACBETH *(a l'espectre.)* — Tu no pots dir que jo ho he fet! No m saccegis així tos rulls sagnants!

ROSS. — Senyors, lleveu-vos: sa altesa no està bé.

LADY MACBETH. — Segueu, dignes amics: mon senyor està així sovint, i ho ha estat desde son jovent. Vos ho prego, no us mogueu: es un rampell momentani; en un pensar-hi tornarà a estar bé. Si l remarquen, en serà ofès i augmentareu sa furia. Menjeu i no l mireu. *(A Macbeth.)* Que sou home?

MACBETH. — Sí, i hardit; que goso mirar ço que espantaria l diable.

LADY MACBETH. — Oh! valenta bestiesa! No veieu que es la mateixa pintura de la vostra por? Es la daga fantastica que dèieu vos guiava vers Duncà. Oh, aquests esglais i sobressalts, impostors de la por vera, prou s'avindrien al conte d'una dòna, vora l foc d'hivern, acreditat per l'avia! Més que vergonya! Per què feu aquests visatges? Després de tot, sols us mireu un escambell!

MACBETH. — T'ho prego, mira allí! esguarda! veus? que men dius? *(A l'espectre.)* Bé, i a mi què? Si pots brandar la testa, parla

també! Si ls carners i els sepulcres han de retornar-nos els que hi soterrem, les nostres tombes hauran de ser els paps dels voltors

[*L'espectre s'esvaeix.*]

LADY MACBETH. — Què, del tot acoquinat per la follia?

MACBETH. — Tant cert com soc aquí, que jo l'he vist!

LADY MACBETH. — Vergonya men daria!

MACBETH. — Sang s'es vessada abans d'ara, en temps antic, ans la llei benigna no purgués i endolcís l'estat dels homes; sí, i de llavors ençà crims han sigut comesos massa horribles de sentir. Fou un temps que quan el cervell era enfòra, l'home moria, i s'ha acabat; més ara s tornen a alçar amb vint nafres mortals a la testa i ens llencen dels escambells. Això encar es més extrany que no aital crim.

LADY MACBETH. — Mon digne senyor, manqueu als vostres nobles amics.

MACBETH. — M'oblidava. *(Als convidats.)* No en feu cabal, dignissims amics: tinc una extranya malaltia, que no es res pera ls qui m coneixen. Vaja, amor i salut a tots! i ara m seuré. — Doneu-me vi; ompliu a gom!

Entra l'espectre.

Bec al goig general de tota la taula, i al nostre car amic Banquo, que ara ns manca! Tant-de-bo fos aquí! Per tots i per ell trinquem, i tots per tots!

ELS SENYORS. — Amb el nostre homenatge.

MACBETH *(a l'espectre)*. — Enrera! i lluny de ma vista! que la terra t'amagui! No hi ha moll en els teus òssos, ta sang es freda; no hi ha seny en aquests ulls fits que enlluernen!

LADY MACBETH. — No penseu d'això, bons pars, que com cosa de costum: no es pas res més. Solament que malmet el goig de l'hora.

MACBETH. — Ço que un home gosa jo goso. Acosta-t com l'hirsut ós de Russia, l'armat rinoceró o el tigre d'Hircania; pren qualsevol forma menys aquesta, i els meus ferms nirvis no tremolaran. O bé viu altra volta, i repta-m al desert amb el teu glavi; si tremolant demorava, declara-m la nina d'una noia. Enfòra, ombra horrible! Fals escarni, festa enllà!

L'espectre s'esvaeix.

Sí, així. Un cop fòra, ja torno a ser un home. Segueu, vos prego.

LADY MACBETH *(a Macbeth)*. — Heu desfet l'alegria i trencat el bon convit amb el més estonant desordre.

MACBETH. — ¿Es possible que hi hagi tals coses, i ens sobrevinguin com un nuvol d'estiu, sense l nostre astorament? Me féu extrany, adhuc l meu extrany estat, quan ara penso que podeu contemplar aitals visions i servar la natural rojor en les vostres galtes, quan les meves són blanques d'espant.

ROSS. — Quines visions, missenyor?

LADY MACBETH. — Us ho prego, no parleu; va de mal en pitjor; les qüestions l'enrabíen. D'una vegada, bona nit. No hagueu cura de l'ordre en la sortida, ans àneu-vos d'un plegat.

LENNOX. — Bona nit, i mellor salut a sa majestat!

LADY MACBETH. — Dolça bona nit a tots!

Surten tots, menys Macbeth i Lady Macbeth.

MACBETH. — Això clama sang; diuen que sang clama sang. S'han vist moure-s les pedres, s'han oit parlar els arbres; els augurs, per relacions ocultes amb corbs, garces i cucales, han tret a llum la sang més amagada. — A quin punt es la nit?

LADY MACBETH. — Quasi en pugna amb el dia, qui perd qui guanya.

MACBETH. — Que men dius de Macduff, que no vol presentar-se a la nostra alta invitació?

LADY MACBETH. — L'heu enviat cercar, senyor?

MACBETH. — Ho he sentit dir de passada, però enviaré. No n'hi ha pas un sol que jo no tingui en sa casa un criat a sou. Demà aniré, i de bona hora, a visitar les bruixes. Cal que parlin més, puix ara estic resolt a saber lo pitjor pels pitjors medis. Davant mon interès tota causa ha de cedir. Tant en sang soc ja endinzat que, de no gualejar

més, tant penós fóra.l retorn com seguir avant. Extranyes coses tinc al cap que a les mans m'han de venir; que han de fer-se ans no puguin ser escandides.

LADY MACBETH. — Heu mester la saó de tota vida, el sòn.

MACBETH. — Sí, 'nem a dormir. La meva extranya obsessió es sols la por novella, que vol esser tractada amb dures proves. Encara som ben joves en la tasca.

Surten.

ESCENA V

[*Un erm.*]

Trons. Entren les tres BRUIXES, *encontrant-se amb* HECATE.

PRIMERA BRUIXA. — Bé, què hi ha, Hecate? Sembleu alterada!

HECATE. — Es que no tinc raó, jaiotes insolents i aixelabrades? Com heu gosat trafegar i mercadejar amb Macbeth d'enigmes i afers de mort? I jo, la mestressa de vostres encants, l'oculta inventora de tots els mals, no he sigut cridada a pendre part o a mostrar la gloria del nostre art? I, lo que es pitjor, tot lo que haveu fet ha estat pera un noi capriciós, rencuniós i pervers, que, com altres fan, no us estima pas per vós,

sinó pels seus propris fins. Més feu ara esmena: aneu-vos-en, i en el cau del Aqueró espereu-me de matí. Allí ell vindrà pera saber el seu destí. Amaniu els vostres vasos i encisos, vostres prestigis i tot lo demés. Jo men vaig per l'aire. Aquesta nit l'esmersaré en un espantable i fatal objecte. Gran tasca ha d'esser feta abans mig-dia. Al corn de la lluna hi penja una arcana gota vaporosa; jo l'agafaré abans no caigui a terra, i, destilada amb magics ardits, aixecarà esperits tant fantastics que, amb llur força d'illusió, el tiraran a sa ruina. Menysprearà l destí, escarnirà la mort, i durà ses esperances enllà de tota saviesa, temor i gracia; i totes sabeu que la confiança es el més gran enemic de l'home.

Musica i una cançó a dins.

Oiu! Ja m criden. Mon petit esperit veieu-lo com m'espera segut a un cap de broma!

Surt.

PRIMERA BRUIXA.—Veniu, cuiteu, que aviat tornarà.

Surten les Bruixes.

ESCENA VI

[*Forres. El palau.*]

Entren LENNOX *i un altre Senyor.*

LENNOX. — Mon precedent discurs no ha fet més que tocar la vostra pensa, la qual pot interpretar-lo més enllà: jo solament dic que les coses s'han portat extranyament. El graciós Duncà fou plorat per Macbeth; a fe que ja era mort! I el molt valent Banquo passejava massa tard, i podeu dir, si bé us sembla, que Fleanci l va matar, car Fleanci va fugir: la gent no han de passejar tant tard. Qui no esmentarà la gran monstruositat de Maicolm i Donalbain de matar el llur pare? Crim execrable! I quin greu n'hagué Macbeth! No va tot-d'una, en pietosa rabia, estripar els dos delinqüents, que jeien catius de la sòn i esclaus del beure? No fou això noblement fet? Sí, i prudent també; car hauria indignat tot cor vivent de sentir aquells homes negar-ho. Així, doncs, com dic, ell ha portades bé totes les coses; i vull pensar que si ell tingués sots clau els fills de Duncà (com, si a Déu plau, no serà) prou trobarien ells lo que es matar un pare; i altre tant Fleanci. Més, callem! puix sento

dir que per massa franc parlar i perquè no cuidà presentar-se a la festa del tirà, Macduff viu en desgracia. Senyor, podeu dir-me on se troba?

SENYOR. — El fill de Duncà, qual dret de naixença aquest tirà usurpa, viu en la Cort inglesa, ont es rebut pel piadosissim Eduard amb tanta gracia que l'adversa fortuna res li lleva del seu alt respecte. Allí es anat Macduff pregar al sant rei el seu socors per desvetllar Northumberland i el belicós Siward; a fi que amb aquesta ajuda, i amb el de dalt que ratifiqui l'obra, poguem retrobar vianda en les nostres taules i sòn en els nostres llits, i, lliures de sagnants coltells les nostres festes, prestar lleal homenatge i rebre lliures honors; tot ço perquè ara sospirem. I aquesta nova talment ha exasperat el rei, que ja s prepara per qualque intent de guerra.

LENNOX. — No ha enviat pas cercar Macduff?

SENYOR. — Sí; i, amb un absolut «Senyor, no ho faré jo», el sorrut missatger em gira l'esquena rondinant, com qui vol dir: «Ja planyireu l'hora que m'embarga amb eixa resposta!».

LENNOX. — I això bé podria aconsellar-li cautela, i mantenir tal distancia com pugui sa prudencia proveir. Que un sant angel voli a la cort inglesa i desplegui l seu missatge ans ell no arribi, per que una presta

benhaurança aviat torni al nostre poble,
que pateix sota una mà maleída!

SENYOR. — Amb ell envio mes pregaries.

Surten.

ACTE QUART

ESCENA I

[*Una caverna. Al mig una caldera bullint.*]

Trons. Entren les TRES BRUIXES.

PRIMERA BRUIXA. — Tres vegades el gat ha miolat.

SEGONA BRUIXA. — Tres i una l'eriçó ha gemegat.

TERCERA BRUIXA. — L'harpia crida; ja es hora, ja es hora!

PRIMERA BRUIXA. — Fem la ronda a la caldera.
Gitem-hi butza emmetzinada.
Galapat que baix freda pedra
trenta un jorns i tantes nits
has dormit gruant verí,
bull primer en l'olla encantada.

TOTES. — Afany i neguit redobla;

cremi l foc, borbolli l'olla.

SEGONA BRUIXA. — Filet d'una serp d'estany
bull i cou en la caldera;
pèl de rat penat, dit de rana,
llengua de ca i ull de salamandra,
dart de cecilia i forca d'escorçó,
peu de lluert i ala de mussol,
pera un encís de malicia capdal
bulli i borbolli com brou infernal.

TOTES. — Afany i neguit redobla;
cremi l foc, borbolli l'olla.

TERCERA BRUIXA — Escata de drac, dent de
momia de bruixa, ventre i pap [llop,
de fart tauró del mar salat,
rel de cicuta cavada en la nit,
fetge de jueu emblasfemit,
fel de boc, rama de teix
tallada en eclipsi de lluna,
morros de tartre, nas de turc,
dit d'escanyada criatura
naixent d'una puta en un fos,
feu el brou gras i viscós.
D'un tigre afegim la gran budellada
com ingredient de nostra calderada.

TOTES. — Afany i neguit redobla;
cremi l foc, borbolli l'olla.

SEGONA BRUIXA. — Refredem-ho amb sang
i l'encís serà bo i fort. [de simiot

Entra Hecate.

HECATE. — Oh, molt bé! Faig honor als vostres treballs, i totes tindreu part en el profit. I ara entorn l'olla canteu, rondant com

follets i fades, i encisant tot lo de dins.
Musica i una cançó. [*Hecate s retira.*]

SEGONA BRUIXA. — Per la picor dels meus pólzers, quelcom de malvat s'acosta. Obriuvos, panys, qualsevol que truqui!
Entra Macbeth.

MACBETH. — Hola, secretes, negres i nocturnes bruixes! Què feu aquí?

TOTES. — Una obra sense nom.

MACBETH. — Jo us conjuro per l'art que professeu, com se vulgui que pogueu saberho, respongueu-me! Mal que desfermeu els vents i els feu combatre amb les iglesies; mal que les bullentes ones destrocin i engoleixin tota la navigació; mal que ls blats verds s'ageguin i els arbres siguin arrencats de rel; mal que ls castells s'ensorrin sobre ls caps de llurs guardians; mal que palaus i piramides abaixin llurs caps vers llurs fonaments; mal que l tresor dels gèrmens de Natura sen vagi tot en orris, tant que fins la destrucció s'empatxi; respongueu-me a lo que us demano.

PRIMERA BRUIXA. — Parla.

SEGONA BRUIXA. — Demana.

TERCERA BRUIXA. — Respondrem.

PRIMERA BRUIXA. — Digues si més t'estimes oir-ho de les nostres boques o dels nostres mestres?

MACBETH. — Crideu-los: feu-mels veure.

PRIMERA BRUIXA. — Vessem-hi sang de truja que s'ha cruspit sos nou porcells; — greix

resuat de la forca d'un assassí llencem a la flama.

TOTES. — Vina gran o petit i destrament
mostra ta persona i capteniment!

Tro. Primera Aparició: una Testa armada.

MACBETH. — Digues-me, tu, poder desconegut...

PRIMERA BRUIXA. — Ell sab ton pensament; escolta ses paraules, més no diguis res.

PRIMERA APARICIÓ. — Macbeth! Macbeth! Macbeth! Alerta, amb Macduff: guarda-t del thani de Fife. — Deixeu-me anar. Prou.

Davalla.

MACBETH. — Qualsevol que tu siguis, mercè pel bon avís. Has polsat la corda justa de ma por. Però un mot més...

PRIMERA BRUIXA. — No vol ser manat. Aquí n'hi ha un altre de més potent que l primer.

Tro. Segona Aparició: un Infant sanguinós.

SEGONA APARICIÓ. — Macbeth! Macbeth! Macbeth!

MACBETH. — Amb tres orelles t'escoltaria, si les tingués!

SEGONA APARICIÓ. — Siguis ardit, resolut, sanguinari; enriu-ten del poder de l'home, car ningú nat de dòna ferà mal a Macbeth.

Davalla.

MACBETH. — Doncs viu, Macduff! Per què t'haig de témer? Més, amb tot, vull fer l'assegurança doblement segura i pendre pe-

nyora del destí: tu no viuràs; per que jo pugui a la palida por dir que menteix, i dormir mal que troni.

Tro. Tercera Aparició: un Infant coronat amb un arbre a la mà.

Què es això que s'alça com el fill d'un rei, i du en el tendre front el cercle excels de la sobirania?

TOTES. — Escolta, més no li parlis.

TERCERA APARICIÓ. — Siguis brau i soberc com un lleó, i no hagis cura qui crida i qui gemega, ni ont hi ha conspiradors. Macbeth jamai serà vençut fins que l gran bosc de Birnam contra ell vingui vers l'alt tossal de Dunsinan.

Davalla.

MACBETH. — Això mai no serà. Qui pot fer lleva en la forest, i manar l'arbre que desferri sa rel clavada en terra? Dolços pronostics! Bé! cap de revolta, no t'alcis mai fins que l bosc de Birnam s'alci, i el nostre enlairat Macbeth viurà l terme de natura, pagant son halè al temps i la mortal costum. Amb tot, mon cor glateix per saber una cosa. Digueu-me, si l vostre art tant pot dir: la niçaga de Banquo regnarà mai en eix reialme?

TOTES. — No vulguis saber més.

MACBETH. — Jo vull ser satisfet. Si això m negueu, que una eternal maledicció sobre vosaltres caigui! Feu-m'ho saber. Per què s'enfonza la caldera? i quin sò es aquest?

Musica d'oboes.

PRIMERA BRUIXA. — Sorgiu!

SEGONA BRUIXA. — Sorgiu!

TERCERA BRUIXA. — Sorgiu!

TOTES. — Sorgiu a sos ulls i son cor afligiu; veniu mateix que ombres i fugiu!

Un seguici de vuit Reis, el darrer amb un espill a la mà. L'espectre de Banquo ls segueix.

MACBETH.—Tu t sembles massa a l'esperit de Banquo; fòra! La teva corona m'abrusa ls ulls. I el teu cabell, tu, l'altre front cerclat d'or, es com el primer. Un tercer es com el segon. — Porques bandarres! Per què m mostreu això? — Un quart! Salteu, ulls! Què, s'extendrà la renglera fins el crac del juhí final? Un altre encara! Un setè! No n vull veure més. I tant mateix vet-aquí l vuitè, el qual du un espill que men mostra molts més; i alguns ne veig que porten doble esfera i triple ceptre. Vista horrible! Ara veig que es veritat; car el sagnós Banquo m somriu i mels signa com seus.

Les aparicions s'esvaeixen.

(A les Bruixes.) Com, es, doncs, així?

PRIMERA BRUIXA. — Sí, senyor, tal com heu vist. Més, per què està Macbeth tant esglaiat? Veniu, germanes, alegrem son esperit i mostrem-li nostres mellors platgeris. Jo encisaré l'aire per que ns dongui un to, mentres vos executeu l'antiga ronda; per manera que aquest gran rei pugui dir gra-

ciosament que l nostre bon servei ha pagat sa benvinguda.

Musica. Les Bruixes dancen i s'esvaeixen.

MACBETH. — Aon són? fòra? Que aquesta hora funesta sigui per sempre maleïda en el calendari! — Entreu, els de fòra!

Entra Lennox.

LENNOX. — Què vol vostra mercè?

MACBETH. — Heu vistes les bruixes?

LENNOX. — No, missenyor.

MACBETH. — No han passat per vora vostre?

LENNOX. — No, en veritat, missenyor.

MACBETH. — Infestat sigui l'aire on cavalquen, i damnats tots aquells qui en elles fien! He sentit galop de cavall: qui ha vingut per aquí?

LENNOX. — Són dos o tres, missenyor, que us porten missatge que Macduff es fugit a Inglaterra.

MACBETH. — Fugit a Inglaterra?

LENNOX. — Sí, mon bon senyor.

MACBETH. — *(Apart.)* Oh, temps, tu t'anticipes als meus explots terribles! El volander proposit mai s'ateny si l fet no l'acompanya. Des d'eix moment la vera primicia del meu cor serà la primicia de la meva mà. I ara mateix, pera coronar amb actes els meus pensaments, sigui pensat i fet: vull sorpendre l castell de Macduff, amparar-me de Fife, passar a fil d'espasa sa muller, els seus nins i tots els malhaurats

del seu llinatge. Prou vantar-se com un foll; aquest acte faré ans l'intent no s refredi. Però no més visions! —*(A Lennox.)* Aon són aquests senyors? Veniu, meneu-me aon siguin.

Surten.

ESCENA II

[*Fife. El castell de Macduff.*]

Entren LADY MACDUFF, *el seu fill i* ROSS

LADY MACDUFF. — Què haurà fet, que l'obligui a fugir?

ROSS. — Heu de tenir paciencia, senyora.

LADY MACDUFF. — Ell no n'ha tingut gens. Sa fuita ha estat follia. Quan no les nostres accions, les nostres temences ens fan traidors.

ROSS. — Vós no sabeu si ha estat en ell saviesa o temença.

LADY MACDUFF. — Saviesa! Deixar sa muller, sos infants, sa mansió i sos béns en un lloc d'ont ell mateix ne fuig? Ell no ns estima; no té l toc de natura. Car el pobre reietó, el més menut dels ocells, lluitarà, quan té ls petits al niu, contra l'òliva. Tot això es por i gens no es amor; tant poc hi ha de saviesa on la fugida corre així contra tota raó.

ROSS.—Carissima cosina, us ho prego, domineu-vos. Quant al vostre marit, ell es noble, prudent, judiciós, i coneix prou bé ls cambis de temps. No goso parlar més; però cruels són els temps, quan som traidors sense saber-ho; quan oim rumors del que temem, més no sabem lo que temem, ans fluctuem d'ací d'allí en una mar selvatge i violenta. Jo prenc comiat de vós; no trigaré pas gaire n tornar a esser aquí. Les coses, en sent a lo pitjor, han dè cessar, o pugen altre cop al punt ont eren. *(Al nin.)* Gentil cosí, que Déu t'ampari.

LADY MACDUFF. — Pare té, i tant mateix es orfe.

ROSS.—Soc tant foll que si restés més temps, això fóra ma vergonya i vostre desconhort. Prenc comiat d'una vegada.

Surt.

LADY MACDUFF. — Bailet, ton pare es mort. I què feras ara? Com viuras?

FILL. — Com els ocells, mare.

LADY MACDUFF. — Com, amb cucs i mosques?

FILL. — Amb lo que trobi, vull dir; i així ho fan ells.

LADY MACDUFF. — Pobre moixó! I no tindries por de la xarxa ni del besc, de la trampa ni del parany?

FILL. — I per què, mare? Als pobres ocells no ls cacen. El pare no es mort, més que digueu.

LADY MACDUFF. — Sí que es mort. Com t'ho feras pera haure un pare?

FILL. — Bé, i com ho fareu pera haure un marit?

LADY MACDUFF. — Això rai, jo men puc comprar vint a la primera fira.

FILL. — Llavors els comprarieu per revendre-ls.

LADY MACDUFF. — Parles amb tot el teu seny; més, en bona fe, amb prou de seny per tu.

FILL. — Mon pare era un traidor, mare?

LADY MACDUFF. — Sí, que ho era.

FILL. — Que es un traidor?

LADY MACDUFF. — Doncs, un que jura i diu mentida.

FILL. — I tots els qui fan això són traidors?

LADY MACDUFF. — Tot-hom qui fa això es un traidor, i deu ser penjat.

FILL. — I han de ser penjats tots els qui juren i diuen mentida?

LADY MACDUFF. — Tots.

FILL. — I qui ls ha de penjar?

LADY MACDUFF. — Doncs, els homes honrats.

FILL. — Llavors els mentiders i juradors són uns orats, car hi ha prou mentiders i juradors per batre ls homes honrats i penjar-los.

LADY MACDUFF. — Bé, Déu t'ajud, pobre miquet! Més, com t'ho feras pera haure un pare?

FILL. — Si ell fos mort, el plorarieu; i, si nò

ho fessiu, fóra bon senyal de que aviat tindria un nou pare.

LADY MACDUFF. — Pobre xerraire, com t'expliques!

Entra un Missatger.

MISSATGER. — Déu vos guard, bella dama! Jo no us soc pas conegut, per més que prou jo sapiga l'honor del vostre estat. Dubto que algun perill no se us acosti. Si voleu pendre consell d'un home humil, que no us trobin aquí; fugiu amb els vostres petits. De tal sort espantar-vos, penso que es massa rudesa; fer-vos pitjor fóra fellona crueltat, que tant prop es de vostra persona. Que Déu vos salvi! Més temps romandre no goso.

Surt.

LADY MACDUFF. — Per què hauré de fugir? Jo no he fet cap mal. Més ara recordo que soc en aquest món terrenal, on fer mal es sovint lloable, i fer bé tingut devegades per perillosa follia. ¿Per què, doncs, trista de mi, retrec aquesta femenina excusa de dir que no he fet cap mal?

Entren uns Assassins.

Que són aquestes cares?

PRIMER ASSASSÍ. — Aont es vostre marit?

LADY MACDUFF. — Espero que en cap lloc tant maleit que gent de ta trepa puguin trobar-l'hi.

PRIMER ASSASSÍ. — Es un traidor.

FILL. — Menteixes, vil cap-d'estopa!

PRIMER ASSASSÍ. — Com, tu, ou! [*Apunyalant-lo.*] Fresa de traidoria!

FILL. — M'ha mort, mare; fugiu, vos prego! [*Mor.*]

[*Surt Lady Macduff cridant* «Assassins!», *i aquests darrera seu perseguint-la.*

ESCENA III

[*Inglaterra. Davant el palau reial.*]

Entren MALCOLM *i* MACDUFF.

MALCOLM. — Cerquem qualque ombra desolada i buidem-hi la tristor de nostres pits.

MACDUFF. — Més aviat empunyem el mortal glavi i defensem com braus la nostra patria caiguda. Cada nou matí noves viudes gemeguen, nous orfens ploren i noves angoixes frapen el cel en el rostre, tant que ressona com si simpatisés amb Escocia i exhalés semblants crits de dolor.

MALCOLM. — Lo que crec jo ploraré i creuré lo que conec; i redreçaré l que pugui, com hagi l temps per amic. Lo que haveu dit per ventura pot ser cert. Aquest tirà, qual sol nom encén les nostres llengues, fou un jorn cregut honest. Vós l'heu ben estimat, i ell no us ha tocat encara. Jo soc jove,

més per mi quelcom d'ell podeu merèixer, amb saviesa oferint un pobre, innocent i feble anyell pera aplacar un deu irat.

MACDUFF. — Jo no soc pas traidor.

MALCOLM. — Però ho es Macbeth. Un natural bo i virtuós pot cedir davant una ordre imperial. Més jo us haig d'implorar perdó: lo que vós sou, mos pensaments no poden pas mudar-ho. Els angels són brillants encara, mal que caigués el més brillant de tots. Ancque tot lo lleig prengués caient de gracia, sempre la gracia semblaria aital.

MACDUFF. — He perdut mes esperances!

MALCOLM. — Tal volta allí mateix on jo he trobat mos dubtes. ¿Per què tant bruscament deixàreu muller i fill, aquests preuats motius, aquests forts nusos d'amor, sense pendre comiat? Us ho prego, no prengueu ma gelosia per vostre deshonor, ans per ma assegurança. Vós podeu ser verament honrat, qualsevol cosa jo pensi.

MACDUFF. — Sagna, sagna, pobre patria! Gran tirania planta ja amb seguretat tos fonaments, car la bonesa no gosa contrastar-te! Multiplica ls teus torts; ton dret es confirmat. Que ho passis bé, senyor; no voldria pas ser el bretol que tu penses per tot l'espai que té l tirà sota sa grapa, el ric Orient afegint-hi.

MALCOLM. — No us ofengueu; jo no parlo en absoluta malfiança de vós. Penso que l nostre país se postra sota l jou; plora i

sagna, i cada jorn una nova nafra s'ajunta a ses ferides. Penso també que força mans s'alçarien per mon dret; i aquí de la graciosa Inglaterra tinc ofrena de bons mils d'homes. Més, amb tot, quan trepitgés el cap del tirà o el dugués a la punta de ma espasa, mon pobre país sofriria més mals que abans, més patiria i amb més diverses vies que mai, sota l seu successor.

MACDUFF. — Qui fóra aquest?

MALCOLM. — Es jo mateix que vull dir, en qui sé tant empeltada tota llei de vici, que, quan trobi eixida, el negre Macbeth semblarà pur com la neu, i la pobra patria l tindrà per un anyell, en comparant-lo amb els meus mals sens fi.

MACDUFF. — Ni de les horribles legions infernals pot sortir un diable en crims més condemnat que aquest Macbeth.

MALCOLM. — Jo l poso sanguinari, luxuriós, coquí, fals, perfidiós, violent, maliciós, fetint de tot pecat que tingui nom. Més no hi ha pas fons, cap, en ma voluptat: les vostres mullers, les vostres filles, les vostres matrones i les vostres donzelles no podrien pas omplir la cisterna del meu apetit, i el meu desig derrocaria tota resclosa que s'oposés al meu voler. Mellor Macbeth que no un tal pera regnar.

MACDUFF. — L'intemperança ilimitada es per natura una tirania; ella ha causat la prematura vaga del feliç trono i ha estat la

caiguda de molts reis. Més no temau perxò de pendre lo que es vostre. En llarga plenitut podeu als plaers donar-vos, i amb tot semblar fred, en tal faisó enganyant el món. Prou dames tenim ben avinentes; no pot haver-hi en vós un tal voltor que en devori tantes com voldran dedicar-se a la grandesa, en veient-la així inclinada.

MALCOLM. — Amb això, creix en mon cor desballestat una tant insaciable avaricia que, si fos rei, escapçaria ls nobles per mor de llurs terres, voldria ls joiells d'aquest i la casa d'aquell, i tant com més tindria res fóra que una salsa pera afamar-me més; talment forjaria injustes querelles contra ls bons i lleals, destruint-los per mor de la riquesa.

MACDUFF. — Aquesta avaricia pica més fons, creix amb rel més perniciosa que la vernal lascivia, i ella ha sigut l'espasa que ha assassinat els nostres reis. Amb tot, no temau: l'Escocia té abundors pera omplir vostre apetit, amb lo que es simplement vostre. Tot això es soportable, amb altres virtuts compensat.

MALCOLM. — Més jo no n tinc cap. De les virtuts que a un rei s'avenen, com justicia, veritat, temperança, fermesa, lliberalitat, perseverança, pietat, humilitat, devoció, paciencia, coratge, fortalesa, no n tinc la més petita flaire; però abundo en les varietats de cada casta de crim, que practico

de totes maneres. Es més: si jo hagués poder vessaria en l'infern la dolça llet de la concordia, metria en renou la pau universal, i destruiria tota unió en la terra.

MACDUFF. — Oh, Escocia, Escocia!

MALCOLM. — Si un tal home es fet per governar, parleu: jo soc tal com he dit.

MACDUFF. — Fet per governar? Ni tant sols pera viure! — Oh nació miserable! Sota un tirà illegitim amb ceptre sagnós, ¿quan reveuras els teus jorns de salut, puix que l més ver rebrot del teu trono per son propri interdicte està maleit, i blasfema de sa raça? — Ton reial pare era un santissim rei; la reina que t va dur al món, més sovint agenollada que dreta, morí cada jorn que visqué. Adéu sies! Aquests mateixos mals que tu t'imputes m'han exilat d'Escocia. Oh, cor meu, ta esperança es morta!

MALCOLM. — Macduff, aquesta noble passió, filla de l'integritat, ha rentat de mon ànima ls negres escrupols i reconciliat els meus pensaments amb la bona veritat i honor teves. El diabolic Macbeth, per moltes d'aquestes arts, ha cercat atirar-me en son poder, i la mesurada prudencia m retrau d'una massa credula precipitació. Més que l Déu del cel sigui testimoni entre tu i jo, car ara mateix me poso en el teu govern i m desdic de mes propries calumnies. Aquí jo abjuro les tares i vicis de

que jo m colpia, i els declaro extranys a ma natura. Jo soc encar desconegut de dòna, mai m'he perjurat, escassament he cobejat lo que era meu, jamai he trencat ma paraula, jo no trairia l diable al seu company, i no menys que la vida la veritat me plau. Mon primer fals parlar fou aquest de mi mateix. Lo que soc jo verament es teu i de mon pobre país per disposar-ne. Cap allí, en veritat, abans de ta vinguda, el vell Siward, amb dèu mil homes d'armes, tot a punt estava de marxar. Ara irem plegats; i que la nostra ventura iguali a la justicia de la nostra causa! Per què esteu callat?

MACDUFF. — Tant faustes i adverses noves, d'un cop es dur de conciliar.

Entra un Doctor.

MALCOLM. — Bé, espereu un moment. *(Al Doctor.)* Que surt el rei, si us plau?

DOCTOR. — Sí, senyor; hi ha un tropell de miserables que esperen la seva cura; llur malaltia rendeix el gran assaig de l'art; però al seu toc, tal es santetat que a sa mà l cel ha donada, tot d'una sanen.

MALCOLM. — Mercès, doctor.

Surt el Doctor.

MACDUFF. — Quina malaltia vol dir?

MALCOLM. — Ne diuen el mal del rei; una obra ben miraculosa d'aquest gran princep, que sovint li he vista fer desde ma estada a Inglaterra. Com solicita l cel, ell

prou ho sab, més gents amb plagues extranyes, tots inflats i ulcerats, que es llastima de veure, el pur desesper de la medicina, ell els cura penjant-los una medalla d'or al coll, posada amb santes pregaries. I diu que a sa reial descendencia tramet aquesta cura beneita. Amb tal extranya virtut, té també un celestial do de profecia, i moltes benediccions pengen del seu trono, que l proclamen ple de gracia.

Entra Ross.

MACDUFF. — Mireu, qui ve.

MALCOLM. — Un meu paisà, però no l conec.

MACDUFF. — Mon cosí gentilissim, sigueu benvingut.

MALCOLM. — Ara l conec. Bon Déu, lleva prest la gran dissort que ns fa extrangers!

ROSS. — Amén, senyor!

MACDUFF. — Es l'Escocia ont era?

ROSS. — Ai laç, pobre país! Quasi té por de coneixe-s! No n podem pas dir la nostra mare, ans bé la nostra tomba, d'allí on res, llevat qui no sab res, s'es vist mai que somrigui; on sospirs i gemecs i crits que esqueixen l'aire s fan i no s remarquen; ont el dolor punyent apar comuna angoixa; quan toquen a morts amb prou feines pregunten per qui, i els homes bons expiren abans les flors de llurs capells, morint primer que emmalaltint.

MACDUFF. — Oh relat tant acurat i, amb tot, tant veritable!

MALCOLM. — Quin es el dol més novell?

ROSS. — El que es vell d'una hora fa xiular a qui n parla; cada minut ne cria un de nou.

MACDUFF. — Què fa la meva esposa?

ROSS. — Està bé.

MACDUFF. — I tots els meus fills?

ROSS. — També.

MACDUFF. — No ha atentat el tirà contra llur pau?

ROSS. — No: estaven ben en pau, quan els deixí.

MACDUFF. — No sigueu aixut de mots. Com es això?

ROSS. — Quan aquí venia trametre les noves que greument he dut, el bruit corria que molts dignes companys s'eren alçats; ço que fou confirmat a ma creença tant com vegí les forces del tirà en peu de guerra. Ara es l'hora del socors; vostres ulls en Escocia crearien soldats i farien lluitar les nostres dònes, pera gitar enfòra llur terrible engunia.

MALCOLM. — Sigui llur aconhort que nosaltres hi fem via. La graciosa Inglaterra ns ha prestat el bon Siward i dèu mil homes; de més vell i més bon soldat cap la cristianitat ne mostra.

ROSS. — Tant-de-bo pogués jo an aquest conhort respondre amb un de semblant! Més jo duc mots que en el desert voldrien ser udolats, on cap orella no pogués copsar-los.

MACDUFF. — A qui atanyen? a la cosa pública? o es un greu singular propri d'un sol pit?

ROSS. — No hi ha ànima honrada que no hi tingui part de dol; valdament la principal a vós sol toqui.

MACDUFF. — Si l dol es meu, no mel guardeu; que prest el tingui.

ROSS. — Que les vostres orelles no avorreixin sempre més ma llengua, que l sò més greu els va trametre que mai hagin sentit.

MACDUFF. — Hum! Ja ho endevino!

ROSS. — Vostre castell ha estat sorprès; vostra muller i nins barbarament assassinats: recontar com, fóra an aquest munt de cadavres afegir la vostra mort.

MALCOLM. — Misericordia de Déu! — *(A Macduff.)* Que, home! no us caleu així l barret damunt les celles! Dongueu mots al dolor! El greu que no parla rondina al cor sobreixit i el fa esclatar.

MACDUFF. — Els meus fills també?

ROSS. — Dòna, nins, sirvents, tot lo que van trobar.

MACDUFF. — I haver jo d'esser fòra! — Ma esposa també morta?

ROSS. — Ja us ho he dit.

MALCOLM. — Aconhorteu-vos. Fem medicina de nostra gran revenja, pera curar aquest mortal agravi.

MACDUFF. — Ell no té fills. — Tots els meus bufons? Tots, heu dit? — Oh esparver in-

fernal! — Tots? Com, tots els bufons, pollets i la llur lloca d'una fellona urpada?

MALCOLM. — Gireu-vos-hi com un home.

MACDUFF. — Això faré; més cal també que ho senti com un home. Jo no puc sinó membrar que tals coses foren que eren pera mi un tresor. — I el cel ho veia i no ls volgué amparar? Pecador Macduff, per mor de tu foren batuts! Mesquí de mi, no per llurs culpes, ans per les meves, caigué l punyal sobre llurs ànimes! Al cel siguin ara!

MALCOLM. — Sigui això l'esmolall de vostra espasa. Que l dol se torni rabia; no esmussi pas el cor, més bé l'arbori.

MACDUFF. — Oh! Prou podria fer la dòna amb els meus ulls i el baladrer amb la llengua! Més, cel clement, talla a ran tota demora; posa-m cara a cara amb aquest diable d'Escocia; met-lo a la llargada de ma espasa; i si ell escapa, que Déu també l perdoni.

MALCOLM. — Aquest to sona mascle. Veniu, anem cap el rei; la nostra armada es presta; ja res ens manca, sinó l comiat. Macbeth es fruit madur a punt d'abatre, i els poders de dalt ja branden llurs instruments. Animeu-vos com pogueu: llarga es la nit que mai retroba l dia.

Surten.

ACTE CINQUÈ

ESCENA I

[*Dunsinan. Ante-cambra en el castell.*]

Entren un DOCTOR *i una* DAMA *cambrera*

DOCTOR. — Dues nits he vetllat amb vós, més cap veritat puc capir en vostre report. Quan fou darrerament que passejava?

DAMA. — D'ençà que sa majestat se n'anà al camp, jo l'he vista alçar-se del llit, tirar-se damunt la roba de nit, obrir l'armari, pendre paper, plegar-lo, escriure en ell, llegir-lo, segellar-lo encabat, i tornar-sen al llit; més tot això en el sòn més profon.

DOCTOR. — Una gran pertorbació en la natura, rebre alhora l benefici de la sòn i fer els actes de la vetlla! — En aquesta agitació somnolenta, a més del seu passejar i altres

accions materials, li heu sentit dir res qualque vegada?

DAMA. — Coses, senyor, que no vull pas recontar com ella ha dit.

DOCTOR. — A mi ho podeu fer, i molt a posta ho ferieu.

DAMA. — Ni a vós ni a ningú, no tenint testimonis que confirmin mes paraules.

Entra Lady Macbeth amb una candela.

Mireu, ara ve! Es sa mateixa guisa; i, per ma vida, fondament dormida. Observeu-la; no us bellugueu!

DOCTOR. — Com s'ha fet amb aquest llum?

DAMA. — Com? El tenia amb ella; sempre té llum a la vora; es ordre seva.

DOCTOR. — Mireu, té ls ulls oberts.

DAMA. — Sí, més el seny n'es clos.

DOCTOR. — Què es lo que ara fa? Mireu com se frega les mans.

DAMA. — Es una acció habitual en ella, de fer com si s rentés les mans. Jo l'he vista fer això per un quart d'hora.

LADY MACBETH. — I encara hi ha una taca.

DOCTOR. — Oiu! Parla. Escriuré lo que li senti dir, pera ben refermar-me la memoria.

LADY MACBETH. — Enfòra, malehida taca! Enfòra, dic! — Una, dos; si, ara es temps de fer-ho. — L'infern es fosc! — Vergonya, senyor, vergonya! Un soldat tenir por? Què hem de témer qui ho sabrà, quan ningú pot cridar el poder nostre a comptes?—

Tant mateix, qui hauria cregut que aquell jai tingués tanta sang al cos?

DOCTOR. — Remarqueu això?

LADY MACBETH.—El thani de Fife tenia una dòna; ont es ara? — Com, aquestes mans no seran mai netes? — Prou d'això, missenyor, prou d'això; tot ho féu malver amb aquests esglais.

DOCTOR. — Aneu, aneu; heu sabut lo que no devieu.

DAMA. — Ella ha dit lo que no devia, n'estic segura. Déu sab lo que ella sab!

LADY MACBETH. — Encara l'olor de sang! Ni tots els perfums de l'Arabia podran endolcir aquesta maneta. Oh, oh, oh!

DOCTOR. — I quin sospir! El cor es greument carregat.

DAMA. — Tal cor no voldria jo tenir en el meu pit per tota l'honor de la seva persona.

DOCTOR. — Bé, bé, bé.

DAMA. — Vulgui Déu que així sigui, senyor.

DOCTOR. — Aquesta malaltia es enllà de la meva art. Amb tot, n'he conegut que passejaven en somni i són morts al llit molt santament.

LADY MACBETH. — Renteu-vos les mans, poseu-vos la roba de nit; no sembleu tant palit! — Jo us ho torno a dir: Banquo es enterrat; no pot pas eixir de sa tomba.

DOCTOR. — Encara això?

LADY MACBETH. — Al llit, al llit! Truquen

a la porta. Veniu. veniu, veniu, veniu! Doneu-me la mà. Lo que es fet no pot desfer-se. Al llit, al llit, al llit!

Surt.

DOCTOR. — Se n'anirà ara al llit?

DAMA. — De dret.

DOCTOR. — Hi ha ruins murmuris per tot arreu. Fets contra natura crien treballs contra natura. Els cors infectats descarreguen llurs secrets als sords coixins. Més necessita ella del preste que del metge. Déu, Déu ens perdoni! Hagueu cura de ella; aparteu-li tot medi de danyar-se, i tingueu-li sempre ls ulls damunt. Amb això, bona nit. Mon cor ha ofegat i esparverat ma vista. Prou penso, més no goso parlar.

DAMA. — Bona nit, bon doctor.

Surten.

ESCENA II

[*El camp vora Dunsinan.*]

Tabals i banderes. Entren MENTEITH, CAITHNESS, ANGUS, LENNOX *i soldats.*

MENTEITH. — La força inglesa es aprop, menada per Malcolm, son oncle Siward i el bon Macduff. La revenja ls crema, puix llurs cares causes excitarien l'home mort al més sagnant i furient carnatge.

ANGUS. — Vora l bosc de Birnam els trobarem. D'aquella banda venen.

CAITHNESS. — Qui sab si amb son germà es Donalbain?

LENNOX. — Per cert, senyor, no hi es. Jo tinc una llista de tota la noblesa: hi ha l fill de Siward i molts tendres joves que just ara fan llur primera mostra d'homes.

MENTEITH. — Què fa l tirà?

CAITHNESS. — Ferm fortifica l gran castell de Dunsinan. Algú diu que es boig; altres, que menys l'avorreixen, li diuen valenta furia. Més certament que no podrà fermar sa destrempada causa dins la cintura del govern.

ANGUS. — Ara ell sent com sos crims secrets s'aferren a ses mans; ara seguides revoltes li retreuen sa perfidia. Als qui ell comana sols mou el manament i gens l'amor. Ara ell sent que l seu titol li penja ample com roba de gegant en liadre nano.

MENTEITH. — Qui, doncs, blasmarà son seny trastocat de recular en sobressalt, quan tot lo que hi ha en ell renega d'esser-hi?

CAITHNESS. — Bé, marxem a prestar obediencia on realment se deu. Encontrem el metge de la nostra plaga, i amb ell vessem tota la nostra sang en el remei de la patria.

LENNOX. — O tanta com sigui mester pera arrosar la flor sobirana i negar les males herbes. En marxa vers Birnam!

Surten, en marxa.

ESCENA III

[*Dunsinan. Una cambra en el castell.*]

Entren MACBETH, *el* DOCTOR *i seguici.*

MACBETH. — No m porteu més noves; que fugin tots! Fins que i bosc de Birnam no vingui a Dunsinan, no cal que la por em torbi. Qui es el noi Malcolm? No es pas ell nat de dòna? Els esperits que saben tots els destins humans m'han declarat això: «No temis, Macbeth; cap home que sigui nat de dòna haurà mai sobre tu poder». Fugiu, doncs, falsos thanis, i ajunteu-vos amb els farts inglesos. L'esperit que m mena i el cor que tinc mai falliran de dubte ni tremeran de por.

Entra un Criat.

Que l diable t'abrusi, badoc cara de llet! D'ont has tret aquest posat d'anec?

CRIAT. — Hi ha dèu mil...

MACBETH. — Anecs, beneit?

CRIAT. — Soldats, senyor.

MACBETH. — Vés, pessiga-t la cara, i enrogeix-te la por, marrec, fetge de lliri! Quins soldats, mussol? Mort de la teva ànima! Tes galtes de paper són conselleres de por. Quins soldats, cara de xarigot?

CRIAT. — La host inglesa, si us plau.

MACBETH. — Treu-me d'aquí ta cara.

[*Surt el Criat.*]

Seyton! — Mon cor defalleix quan considero... — Seyton, dic! — Aquesta embranzida m'entronarà per sempre o em destronarà a l'instant. Jo ja he viscut prou: el Maig de ma vida es vingut a fulla groga i seca; i allò que hauria d'acompanyar la vellesa, com honor, amor, obediencia, tropes d'amics, no puc pas esperar haver-ho; més tinc en compte malediccions, somortes però fondes honors de llengua, vils afalags que de bon grat el cor refusaria, i no gosa. — Seyton!

Entra Seyton.

SEYTON. — Quin es vostre graciós plaer?

MACBETH. — Quines noves més?

SEYTON. — Són confirmats, missenyor, tots els reports.

MACBETH. — Lluitaré fins que la carn sigui asclada dels meus òssos. Dóna-m les armes.

SEYTON. — No cal pas encara.

MACBETH. — Me les vull posar. Envia més cavalls; escombra l'encontrada; penja tots els qui parlin de por. Dóna-m les armes. *(Al Doctor.)* Què fa vostra pacienta, doctor?

DOCTOR. — No tant malalta, senyor, com torbada per un eixam de cabories que la priven del repòs.

MACBETH. — Cura-la d'això. ¿No pots assistir un esperit malalt, arrencar de la memoria un dolor arrelat, esborrar l'engunia escri-

ta en el cervell, i amb qualque dolç i oblidós antidot deslliurar el pit que s'ofega d'aquell ofec que li oprimeix el cor?

DOCTOR. — En això l malalt ell sol deu assistir-se.

MACBETH. — Llença als cans la medicina: jo no n vull gota. — Vina, posa-m les armes; dóna-m la vara. — Seyton, envia... — Doctor, els thanis fugen de mi.—Vaja, senyor, enllestim! — Si tu poguessis, doctor, pendre l pols a ma terra, trobar sa malaltia, i retornar-la a sa bona i pristina salut, jo t'aplaudiria fins que l mateix eco tronés d'aplaudiments.—Treu-me-la, dic! — Quin ruibarb, senet o quin purgant podrà escombrar d'aquí aquests inglesos? No has sabut res d'ells?

DOCTOR. — Sí, mon bon senyor: vostres reials paraments quelcom ens fan saber.

MACBETH. — Porta-me-la darrera.—No m'espanta la mort ni la ruina m'aterra fins que l bosc de Birnam vingui a Dunsinan.

DOCTOR *(apart)*. — Fos jo un troç lluny i net de Dunsinan, feina hauria cap guany pera tornar-m'hi.

Surten.

ESCENA IV

[*El camp vora i bosc de Birnam.*]

Tabals i banderes. Entren MALCOLM, SIWARD *i el seu fill,* MACDUFF, MENTEITH CAITHNESS, ANGUS, [LENNOX, ROSS] *i Soldats en marxa.*

MALCOLM. — Cosins, el jorn s'acosta, espero, que les nostres llars seran segures.

MENTEITH. — No ho dubtem gens.

SIWARD. — Quin bosc es aquest de davant nostre?

MENTEITH. — El bosc de Birnam.

MALCOLM. — Que cada soldat se talli una branca i la dugui davant seu. Aixís encobrirem els nostres nombres i farem errar la descoberta en sos reports.

SOLDATS. — Això farem.

SIWARD. — No més sabem que l refiat tirà s manté encar a Dunsinan, posat a endurar el nostre setge del castell.

MALCOLM. — Es la seva esperança; car arreu on l'ocasió s donava, grans i petits se li han revoltat, i ningú l serveix sinó esclaus forçats, quals cors són també absents.

MACDUFF. — Que ls nostres judicis esperin els adveniments pera esser justos, i fem feina de soldats.

SIWARD. — El temps s'acosta que amb justa decisió ns farà saber que es lo què podrem dir tenim i què devem. Els pensaments abstrets ens conten llurs incertes esperances, però ls cops determinen l'èxit cert, vers el qual la guerra avenci.

Surten, en marxa.

ESCENA V

[*Dunsinan. Dins el castell.*]

Entren MACBETH, SEYTON *i Soldats amb tabals i banderes.*

MACBETH. — Penjeu nostres banderes als murs de fòra. El crit de sempre: «Ja venen!». La forsa del nostre castell sen riurà d'un setge ridicol. Que aquí s'estiguin fins que la fam i la febre sels mengin. Si no fossin reforçats amb aquells que deurien ser nostres, els hauriem topats, intrepids, barba a barba i batuts enrera cap a casa.

Crits de dònes a dins.

Què es aquest bruit?

SEYTON. — Són les dònes que criden, bon senyor.

[*Surt.*]

MACBETH. — Ja quasi he perdut el tast dels

espavents. Fou un temps que ls meus sentits s'haurien glaçat d'oir un xiscle nocturn, i ma cabellera amb un llobreg conte s dreçava i fremia com si vida hagués. M'he fet un fart d'horrors; i no hi ha feredat que, familiar a una assassina pensa, pugui ja espaordir-me.

[*Entra Seyton.*]

Per què eren aquells crits?

SEYTON. — La reina, missenyor, es morta.

MACBETH.—Hauria hagut de morir més tard, quan hi hagués temps d'oir semblant paraula. Demà, i demà, i demà, s'esmunyen poc a poc de dia en dia, fins a l'ultima sílaba del temps escrit; i tots els nostres ahirs han aclarit a folls humans el camí de la mort fosca. Fòra, apaga-t, breu candela! La vida no es que una ombra errant, un pobre comic que fa gatzara i fatxenda la seva hora en l'escena, i encabat no sen sent més; es un conte contat per un idiota, ple de furia i renou, que res significa.

Entra un Missatger.

Tu vens pera usar ta llengua; ta historia, desseguit!

MISSATGER. — Graciós missenyor, deuria reportar lo que jo dic que he vist, més no sé pas com fer-ho.

MACBETH. — Bé, digueu.

MISSATGER. — Com feia ma guarda sobre l turó, he mirat vers Birnam, i de cop m'apar que l bosc comença a moure-s.

MACBETH. — Embuster, miserable!

MISSATGER. — Sobre mi la vostra rabia, si no es així. D'una hora lluny podeu veure-l venir. Jo n dic un bosc que marxa.

MACBETH.— Si tu dius mentida, en el primer arbre penjaras vivent fins que la fam te corsequi. Si ta parla es vera, tant se men dóna si tu m fas aitant.—El coratge m fuig, i començo a dubtar l'equivoc del diable, que diu mentida com qui diu ver: «No temis fins que l bosc de Birnam vingui a Dunsinan»; i ara un bosc ve a Dunsinan. — A l'arma, a l'arma, i fòra! — Si això que ell afirma es cert, no hi ha fugida possible ni demora. Ja m comença a avorrir el sol, i voldria que l món sen 'nés en orris. — Brandeu el somatent! — Bufa, vent! Vina, ruina! Al menys morirem armats.

Surten.

ESCENA VI

[*Dunsinan. Davant el castell.*]

Tabals i banderes. Entren
MALCOLM, SIWARD, MACDUFF
i el llur exercit, amb branques d'arbre.

MALCOLM. — Bé, fins aquí i prou. Llenceu l'abrigall de fulles i mostreu-vos tal com sou. *(A Siward.)* Vós, digne oncle, amb el

meu cosí, vostre honorable fill, menareu l'host primera. El digne Macduff i nòs pendrem per naltres lo més que resti fer d'acord amb el plan nostre.

SIWARD. — A Déu siau! Si tant sols anit trobessim les forces del tirà, siguem batuts si no donem batalla.

MACDUFF.—Fem parlar totes les nostres trompetes; doneu-los tot l'halè als clamadors heralts de sang i mort.

Surten.

ESCENA VII

[*Altra part del camp.*]

Alarma. Entra MACBETH.

MACBETH. — M'han lligat a una estaca; no puc fugir; més, com l'ós de l'estaca, cal que lluiti amb els cans. Qui es el qui no es nat de dòna? Un tal haig de témer, o ningú.

Entra l jove Siward.

JOVE SIWARD. — Quin es el teu nom?

MACBETH. — T'espantaras d'oir-lo.

JOVE SIWARD.—No, mal que t diguis un nom més roent que cap de l'infern.

MACBETH. — Mon nom es Macbeth.

JOVE SIWARD. — Ni l diable mateix pot pronunciar un nom més odiós a la meva orella.

MACBETH. — No, ni més terrible.

JOVE SIWARD. — Menteixes, tirà avorrit; amb l'espasa t provaré com dius mentida.

Combaten i el jove Siward es mort.

MACBETH. — Tu eres nat de dòna. Més men ric de l'espasa, men burlo de l'arma, brandada per home que es nat de dòna.

Surt.

Alarma. Entra Macduff.

MACDUFF. — Cap aquí es el brugit. — Tirà, mostra ta cara! Si tu ets mort i sense cop de mi, les ànimes de ma esposa i de mos fills no m deixaran en pau. Jo no puc pas batre vils soldats, quals braços són llogats per dur les llances. O tu, Macbeth, o bé, amb son fil intacte, mon glavi enveinaré sens cop ferir. Aquí tu deus estar; aquest gran brugit sembla anunciar un gran capitost. Fes que l trobi, fortuna, i més no imploro.

Surt. Alarma.

Entren Malcolm i Siward.

SIWARD. — Per ací, missenyor. El castell s'es rendit tot bonament. Les gents del tirà lluiten a les dos bandes; els nobles thanis són braus en la batalla; el jorn ja quasi bé s declara vostre, i poc ja resta a fer.

MALCOLM. — Hem topat enemics que al costat nostre s baten.

SIWARD. — Entreu, senyor, en el castell.

Surten. Alarma.

[ESCENA VIII]

[*Altra part del camp.*]

Entra MACBETH.

MACBETH. — Per què faria el foll romà, morint sobre ma espasa? Mentres vegi vides, en elles mellor aniran les nafres.

Entra Macduff.

MACDUFF. — Gira-t, goç infernal, gira-t!

MACBETH. — D'entre tots els homes, tu sol he evitat; però vés-ten: la meva ànima ja es massa carregada amb la sang dels teus.

MACDUFF. — No tinc paraules. Ma veu es en ma espasa; butxí més sanguinari que ls mots no poden dir.

Combaten.

MACBETH. — Ta pena es perduda. Tant facilment amb ta aguda espasa feriràs l'aire intrencable, com me feras sagnar. Fes caure ta fulla en crestes vulnerables; jo tinc vida encantada, que a cap nat de dòna ha de rendir-se.

MACDUFF. — Desespera del teu encant, i que l mal angel a qui sempre has servit te digui que Macduff abans d'hora fou del sí de sa mare arrencat.

MACBETH. — Malehida la llengua que això m diu, car ella m'ha esbravat tot el coratge!

Mai més siguin creguts els diables impostors que juguen amb nosaltres amb mots de doble seny; que guarden llur paraula a nostra orella, i al nostre esper la trenquen. — No m vull pas batre amb tu.

MACDUFF. — Doncs rendeix-te, covard, i viu pera espectacle i esverament del món! Te tindrem com els monstres més extranys, pintat dalt d'un parpal, i a sota escriurem: «Aquí s veu el tirà».

MACBETH. — No m vull rendir, pera besar la terra als peus del noi Malcolm, i ser aquissat per les maledicciòns del poble. Mal que l bosc de Birnam sigui vingut a Dunsinan, i tu envers mi, que no ets pas nat de dòna, vull bregar fins al fi. Davant mon cos llençò l'escut guerrer: tira, Macduff, i damnat sia qui primer cridi «Prou!».

Surten lluitant. Alarma.

Retreta. — Sonada. — Entren amb tabals i banderes, MALCOLM, SIWARD, ROSS, *els altres thanis i soldats.*

MALCOLM. — Tant-de-bo ls amics que ns manquen fossin sauls arribats.

SIWARD. — Alguns devien caure; i, amb tot, pels qui aquí veig, tant gran jorn com aquest no es car comprat.

MALCOLM. — Macduff ens manca i el vostre noble fill.

ROSS. — El vostre fill, senyor, ha pagat el deute del soldat. Ell sols va viure fins que

fou un home; lo qual, ses proeses en el lloc d'honor que defensà tantost no hagueren confirmat, que com un hom morí.

SIWARD. — Doncs, es mort?

ROSS. — Sí, i endut fòra del camp. No mesureu pas pel seu merit vostre dol, car llavors no hauria fi.

SIWARD. — Tenia ses ferides al davant?

ROSS. — Sí, en el front.

SIWARD. — Doncs bé, sigui! soldat de Déu! Tants fills tingués com tinc cabells, jo no ls desitjaria mort més bella. Amb això sa absolta es dita.

MALCOLM. — Mereix major condol, i més li n vull jo esmersar.

SIWARD. — No n mereix pas més. Diuen que es partit bé i que ha pagat son compte. I, així, Déu sigui amb ell! — Aquí ns ve nou conhort.

Entra Macduff, amb el cap de Macbeth.

MACDUFF. — Salve, rei, car rei ets! Mira ont es el malehit cap del tirà! El món es lliure! Jo t veig circondat pels joiells de ton reialme, que en llurs cors diuen ma salutació; quals veus convido a que amb la meva clamin: «Salve, rei d'Escocia!».

TOTS. — Salve, rei d'Escocia!

Sonada.

MALCOLM. — No deixarem passar llarg temps ans no contem amb vostres sengles amors i no fem les paus amb valtres. Thanis i parents, desiara sigueu comtes, els pri-

mers que mai Escocia amb aital nom haurà. Lo més que resta fer, ço que amb el nou temps vol ser de nou plantat, — com cridar a casa ls amics nostres exilats a fòra, fugint paranys d'astuta tirania; traure a justicia ls cruels ministres d'aquest mort butxí i sa reina diabolica, que, segons creuen, amb mà violenta ella mateixa s'ha llevat la vida; — això i tot lo més mester que ns soliciti, per la gracia de Déu ho complirem en bona mida, temps i lloc. I, doncs, mercès a tots d'un cop i a cadascú, que invitem a veure-ns coronat a Scone.

Sonada. Surten.

ERRADES

Pag.	Linia	Diu	Ha de dir
50	28	que	a qui
61	19	festa	fes-te
61	29	adhuc l	adhuc al
79	14	braus	braus homs